

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona,
Egy hónap 2 korona,

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona,
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSOK:
4-hasdos példát az egykor 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, szeptember 25.

Meghiusult az oroszok átkelése az Ikwán.

Budapest, szeptember 24. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Az északkeleti harcúterén tegnap nem állott be változás, míg Kelet-Galiciában csend volt. **Nowa-Alexiniec körül és az Ikwá alsó folyásánál heves harcok voltak.** Az előbb említett szakaszon az oroszok hadállásainkat erős tüzérségi támadással támadták meg, **tizenegy sor mélységű oszlopban nyomulva elő a rohamra.** Mindenütt a legsúlyosabb veszteségeik mellett vertük vissza őket. Eközben **ellentámadásra előnyomuló csapataink közül még egy magaslati hadállást is elragadtak.** Tüzérségünk tüze egy orosz üteget szétugrasztott. Ridomylnál aránylag kis kiterjedésű harcúteremen tizenegy tisztet és háromszáz főnyi legénységet elfogtunk. **Az ellenség ama kísérlete, hogy az Ikwán átkeljen, szintén meghiusult.** A Styr mellett Kolkitól északnyugatra fekvő területen lovasságunk az ellenséget néhány községből elűzte. **A Litvániaiban küzdő osztrák-magyar csapatok az ellenséget üldözve újra tért nyertek.**

Olasz hadszíntér:

A tiroli nyugati harcúteremen tiroli lövészek elűzték az Alpínokat az Albiolo csuesről (a Tonale-szorostól északra) a Vielgerenth fensíkon néhány olasz századnak a Durer ellen (a Coustól északnyugatra) intézett támadását vertük vissza. Egyezer főnyi olasz csapatot, amely a Montepiano keleti lejtőin hadállásaink felé közeledett, visszavonulásra kényszerítettük. A karintiai határterületen egy, a Cellon-szakaszon a (Plöcken-szorostól keletre) intézett ellenséges támadás meghiusult. A tengeremléki harcúteremen tegnap csak tüzérségi harc volt. Helyzet-egészen változatlan.

Délkeleti hadszíntér:

Délkeleten a nap lényegesebb esemény nélkül telt el. **Höfer altábornagy, a vezérkarj főnök helyettese.** (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Hindenburg kemény harcai Dünaburgért.

Berlin, szeptember 24. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A tüzérség és repülőik tevékenysége a tegnapi nap folyamán az egész arcúteremen fokozódott. **A fehér és színes angoloknak a la basseél csatornától délre ellenünk intézett támadása már tüzérségi tűzünkben összeomlott.** A tengerparton egy angol repülőgépet lelőttünk, vezetőjét elfogtuk.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoportja.

Lenewadentől délnyugatra Rese és Strigge helységeket, melyeket átmenetileg kiürítettünk, ismét elfoglaltunk. **Dünaburg előtt Smelinstől északkeletre további orosz állásokat foglaltunk el rohammal és ez alka-**

lommal egyezer orosz elfogtunk. **Wilsika-nál a hátráló oroszok oldalában működő erőink szívós harcban állanak.** Az erős orosz támadások egy helyen muló sikerrel jártak, mely alkalommal több ágyunk, melyek legénysége végsőkig kitartott, elveszett. **A hátráló ellenséget keményen üldöző arcúteremünk átlépte a Soly-Oischany-Traby-Iwje-Nowo-Grudok vonalat.**

Lipót. bajor herceg tábornagy hadcsoportja.

Az ellenség ellentámadását az egész arcúteremen megtörtük. Az üldözés közben elértük a Sdrwetsch-szakaszt Korelitschi felett, valamint Szcza-szakaszt Kraschnitól északnyugatra. Tovább délre az ellenség hátréveivel utóharcok folytak, egy száz orosz fogoly és 3 géppuska jutott kezünkre.

Mackensen tábornagy hadcsoportja:

A Logisintől északkeletre és keletre előretolt osztagainkat orosz átkaroló támadás elől az Oginski csatorna és a Jasiolda mögé vettük vissza. Osztagaink ez alkalommal két tisztet és egy száz főnyi legénységet fogolyként vittek magukkal.

Délkeleti hadszíntér:

Itt nem történt változás. **Legfelsőbb hadvezetőség.** (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Bulgária fegyveresen tovább tárgyal.

Szófia. A bolgár távirati iroda a következő kommunikát adta ki: **Bulgária belépése a fegyveres semlegeség fázisába a kormánykörök nézete szerint azokban a változásokban leli magyarázatát, amelyek a politikai és katonai helyzetben bekövetkeztek.** **Bulgáriának egyáltalában nincsenek agresszív szándékai, de szilárdul el van határozva, hogy lábhoz tett fegyverrel védi meg jogait és függetlenségét Hollandiához és Svájcához hasonlóan, a mely országok nem haboztak mindjárt a jelenlegi háború kezdetén ilyen magatartást tanúsítani.** Bulgária a szomszédainál fogantatosított csapatmozdulatokra való tekintettel kötelező volt a fegyveres semlegeséget proklamálni, miközben továbbra is folytatja a megbeszéléseket és tárgyalásokat mindkét hadviselő csoport képviselőivel.

A törökök sikerei a Dardanellákban.

Konstantinápoly. Dardanella front. Anafortánál földérítő járőreink bombákkal megtámadták az ellenség lövészárkait, neki nagy veszteségeket okoztak, fegyvereket, municiót zsákmányoltak. A Bujuk Hemikli melletti ellenséges tábornak szeptember 22-én történt lövetésénél komoly károkat okoztunk. Ariburnunál tüzérségünk a jobbszárnyon elpusztította a lövészárkokat, a megerősített védművek egy részét, valamint az ellenség két figyelőőrségét, végül két építőfával megrakott vitortást elsüllyesztett. A 21-éről 22-re virradó éjszakán ugyanezen szárnyon aknát robbantottunk, az ellenséges ellenaknát szétromboltuk. Sedil Bahrnál szeptember huszonegyedikén Nerevidre vidékén egy ellenséges járőrt, amely egy tiszttől és kilenc főnyi le-

génységből állt, felkoncoltunk. A tüzéségünk a szárny előtti ellenséges üteget elhallgattatta s egy ellenséges torpedónaszádot, a mely Hisszarlik Burnuhoz közeledett, menekülésre kényszerített. — Parti ütegeink tüzelésükkel elűzték egy ellenséges torpedónaszádot, amely a tengerszoroshoz közeledett. Hatásosan tüzeltünk Mortolimannál ellenséges csapatokra, Hisszarliknál ellenséges tüzéségre. Szeptember 21-én egy ellenséges repülőgép eredménytelenül dobott három bombát a Dardanellákban levő katonai kórházra. A többi fronton nincs esemény.

Harcias hangulat az aradi piacon.

(Hatósági tojásdrágítás. — Inzultált urinó. — Ha rendőrtiszt libát vásárol.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 24.

Ma délelőtt az aradi piacon heti vásár lévén, nagy volt a forgalom és izgatott volt a hangulat. A nagy forgalmat a bevásárolni siets és további drágaságtól rettegő háziasszonyok okozták, az izgalmat pedig az, hogy ezuttal a hatóság kezdeményezésére ismét *rel-emelték a piaci árakat.* Mint az *Aradi Közlöny* mai számában jelentette, a rendőrség a tojás árát 12 fillérről egyszerre husz fillérré emelte. Így azután megtörtént az a hallatlan eset, hogy amikor ma korán reggel a vidékről bejött kofaasszonyok még a régi áron, tízenkét-tizenhat fillérért adják a tojás darabját, rendőrök figyelmestették őket, hogy joguk van a tojásért 16-20 fillért is kérni. A rendőrségnek ez az eljárása nagy elkeseredést keltett. Az elkeseredés nem maradt néma és úgy a vásárlók, mint az árusok harciasan viselkedtek ma a piacon.

— Teljes lehetetlenség így megélni — fakadtak ki az asszonyok, akik üres kosárral jártak egyik árustól a másikhoz.

— Jaj lelkem nagysága — jelentették ki a kofák — ha már a „hatósági” emeli az árat, akkor mi sem maradhatunk el.

Es a hatóságilag engedélyezett husz filléres tojás árak nyomán egymásután emelkedett minden más élelmiszer ára is.

Nagy volt az izgalom a Thököli-téri Larenti-piacon. A piacra nagyon kevés baromfit hoztak be és a vásárlás már kora reggel nagy mértékben indult meg.

A viszontelárusító baromfikereskedők és csirkekofák valósággal lázongtak, hogy nyolc óra után, mikor megkezdhetik a vásárlást, nem lesz baromfi. Ezért azután kisebb csoportokba verődve egymásután inzultáltak a vásárló közönséget.

Engel Adolfné, Forray-utcai sórraktáros felesége is kevéssel nyolc óra előtt alkudott meg egy pár csirkére, melyet egy viszontelárusító kofa már kiszemelt magának. A kofaasszony még az alku közben kezdte inzultálni az uriaszonyt.

— Nem szégyelli magát, katiapoz, uri asszony léteire elkapja a szegény ember orra elől a jószágot?

Ilyen és ehhez hasonló megjegyzéseket tett Engelné és hamarosan nagy csoportban gyűltek köréje társnői, akikhez valósággal lázító beszédet intézett az uriaszony ellen. A hangulat mindig izóbb lett s mikor Engelné ki akarta fizetni a csirkék árát, a kofák neki

eslák, leszakították kalapját s már már veszedelmes volt az uriaszony helyzete, a mikor Petkovics Béla rendőrfelügyelő közbelépett. A lázító kofaasszonyt elküldték a kihágási bíróságra, ahol Weil Károly dr. rendőri büntető bíró két napi elzárásra ítélte.

Inzultáltak Bittner Róbert rendőrkapitány feleségét is, aki kilenc óra tájban kocsin ment a piacra, ahol a szolgálatot teljesítő Petkovics Béla rendőrfelügyelő még korán reggel egy libát vett az uriaszony részére. Mikor Petkovics a libát átadta Bittnernek, a kofák hangosan kezdtek felé kiabálni.

— Keljen fel a nagysága máskor korábban az ágyból. Az nem igazság, hogy mással tesz megvéteini a libát — mondták a kofák és a vevők, akik ekkor már alig láttak baromfit a piacon. — A rendőrtisztek nem azért vannak a piacon, hogy megbizásból vásároljanak.

Szabó Sándorné Urbán Iván-utcai szatócsnő volt a legalkas redettebb a lármázók között és ezért a rendőri büntető bíró husz korona pénzbüntetésre ítélte.

Ezenkívül számos incidens történt, melyeknek a közelben tartózkodó rendőrök még idejekorán vették elejét.

Leszállítja a hatóság a tojás árát.

(A közvélemelési bizottság tiltakozása a közönség kihasználása ellen. — Ujabb 550 vagon buza beszerzése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 24.

Két nap óta városszerle a legnagyobb felháborodással tárgyalja a közönség azt az eljárást, amit a hatósági üzletekben követnek s azt az újítást, amit a piacon a rendőrség meghonosított. Két nap óta Aradon husz fillérért árusítják a tojás darabját és ezt az uzsorárat a rendőrség asszisztálása mellett szedik ki a piacon a közönség zsebéből. Lapunk más helyén részletesen beszámolunk arról a felháborító viselkedésről, amelyet a mai piacon a rendőrség tanusított, amikor egyenesen felhatalmazta a faluról jött és a viszonyokkal még nem ismerős parasztasszonyokat, hogy ne 10-12, hanem 16-20 fillérért adják a tojás darabját.

Az ilyen rendőrségi gyámokodás méltán kelthet felháborodást és teljesen érthető is, ha a közvélemelési bizottság mai ülésén felelőségre vonták a hatóságot emiatt. A mai ülésen Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok elnökölt. Varjassy Lajos dr. a kereskedelmi és iparkamara főtitkára szóval tette az aradi piacon két nap óta uralkodó állapotokat. Főlemittette, hogy a közönség a legnagyobb megütközéssel tárgyalja az ellene intézett támadást. Példa nélkül áll az, hogy a hatóság járjon elől az élelmiszer árának emelésében, amint azt most a rendőrség teszi. Azt is hallotta, hogy a piacon szolgálatot teljesítő rendőrök felhatalmazták az o'csőbb áron eladni akaró kofákat, termelőket, hogy a hatóság által megállapított drágább áron szolgálják ki a fogyasztó közönséget.

— Ez a legnagyobb abszurdum!

— Ezt nem szabad tűrni!

— Botrányok történnek a piacon!

Ilyen felkiáltások hangzottak el az ülésen. Varjassy dr. tiltakozott a rendőrség emez eljárása ellen.

— A közönség — mondta — azt hiszi, hogy az élelmiszeri bizottság felhatalmazása alapján történik mindez. Kijelentem, hogy mi semmit se tudunk erről és most tiltakozunk az ilyen hatósági „támogatás” ellen. A hatóságnak nem lehet feladata az, hogy megdrágítsa

az árakat. Hanem, hogy a fogyasztó közönség javára mérsékelje s egyensúlyban tartsa azokat. Ismételtem, a közvélemelési bizottság elhárít magától minden felelősséget.

A jelenlévők a legnagyobb helyesléssel fogadták ezt a kijelentést.

Lőcs Rezső tanácsnok kijelentette, hogy a közvélemelési bizottságot nem terheli felelősség az áremelés miatt, mert azt a hatósági üzletekben határozták el. Ennek oka az, hogy a város a fenyegető tojáshiánytól való félelmében félmillió darab tojás szállítására kötött szerződést egy tojáskereskedővel.

— Ki hatalmazta fel erre a hatóságot? — kérdezték a bizottsági tagok ingerülten.

— A rendőrfőkapitány azt jelentette a tanácsnak, hogy szükséges volna sűrűn lekötni nagyobb mennyiségű tojást, mert csak így lehet a hatósági bódéból kielégíteni a fogyasztókat és csak így lehet egyensúlyban tartani az árakat.

— Szép kis egyensúlyozás, amikor a rendőrség megdrágítja az árakat! — szóltak lak közbe.

— A rendőrfőkapitány javaslatára a tanács tényleg megállapodott egy kereskedővel, aki kötelezte magát arra, hogy október végéig fél millió darab tojást szállít: tettük ezt azért, mert tojáshiánytól tartottunk, de most már látjuk, hogy a nagy mennyiségben való rendelés elhamarkodott dolog volt, mert nem olyan nagy a tojáshiány, mint hinni lehetett volna.

A bizottság követelte, hogy a hatósági tojás árát szállítsák le. Lőcs helyeslés között kijelentette, hogy a kivánság jogos és 14, de legfeljebb 16 fillérben kell megszabni a tojás darabját. Inkább adja a város veszteséggel, amelyet aztán az élelmiszer-üzlet egyéb jövedelmeiből fedeznek — de a tojás árát le kell szállítani.

Ezután a bizottság foglalkozott a sertészsír kérdésével. Ma délelőtt ugyanis a helybeli hentesek küldöttsége kijelentette a polgármesternek, hogy ők tudnának száz darab sertést szerezni, ha a város kukoricát juttat az állatoknak. A sertések árát az eladó 65 sulyban kilogrammonként 5.05 fillérben hagyta meg. Referált arról is, hogy a Hungaria R.-T. budapesti cég 6 kor. 80 fillérért ajánl egy kg. sertészsírt.

Varjassy dr. megjegyezte erre, hogy a budapesti hivatalos árjegyzés kicsinyben most 6 kor. 20 fillérben jelzi a zsír árát, tehát indokolatlan volna 6 kor. 80 fillért fizetni a városnak nagyban.

A közvélemelési bizottság kimondotta, hogy próbavágást rendeztet a vágóhidon az említett sertésekkel és csak ennek eredménye után mond véleményt. Már most hangzottatta azonban a bizottság, hogy 6 koronánál drágábban még akkor sem engedi adni a zsír kilogrammját, ha a próbavágás ennél magasabb árát eredményezne, vagy ha ennél magasabban szereznek be a zsírt. A különbözetet a város fizetné, azonban nem kaphat mindenki a 6 koronás zsírból, csak azok, akiknek évi jövedelme nem több 2-3000 koronánál. Ezt azonban a hatóságnak kell igazolni.

A liszt beszerzésről is tárgyalt a bizottság. Mivel a legújabb kormányrendelet szerint a külföldről behozott gabona is átadandó a Hadi Terménynek, tehát a gabonaár enyhülése a jövő termésig nem várható. A bizottság javasolja, hogy a tanács kérjen felbatalmazást a kormánytól újabb 550 vagon gabona vásárlására és ha ez megvan, hívja föl a Neuman Testvérek céget, hogy a 250 vagon búzához hasonló őrlési feltételek mellett a jövő termésig lássa el a lakosságot liszttel. Ezzel ugyanis a város semmit se kockáztat, mert a gabona árának leszállítása jövő nyárig semmiesetre se várható.

A bizottság elhatározta még: javasolja a tanácsnak, hogy kísérletezzen birkavágással is. Egyelőre 200 birkát kellene Erdélyből beszerezni és a vágás eredményétől tegyék függővé a további teendőket. A vágás nemsokára megkezdődik.

Romániát és Görögországot csábitja a négyesszövetség.

(Ujabb ígéretek Bulgária elleni akcióért. — A Bratianu-kormány helyzete. — Elmarad a román hadgyakorlat.)

Törvénnyel tudósítás.

Berlin—Bukarest, szeptember 24.

Rothert Rudolf jelenti a Vossische Zeitungnak Bukarestből: Azok a hírek, amelyek küszöbönálló kormányválságról szólnak, elnémultak. A konzervatív-párt vezetői belátták a hatalomrajtás lehetetlenségét. Maiorescu elutazott, de nem csehországi tündőhelyre, mint a bukaresti lapok jelezték, hanem Svájcba. Bratianu helyzete olyan szilárd, hogy senki ki nem ütheti őt a nyeregből, arra pedig gondolni sem lehet, hogy önként adna át a hatalmat és az ország sorsának intézését. A Bukareszter Tagblatt erről a kérdéssel a következő sugalmazott közleményt adta ki:

— Az entente iránt barátságosan érző oldalról azt sejtették, hogy a Románia és a központi hatalmak közt támadt gazdasági differenciák (amelyek egyébiránt is könnyen elháríthatók) arra indították volna ezeket a hatalmakat, hogy a román kormány viszályát kivánják és e tekintetben beteljesítésüket is látba vetették. Akik ezt híresztelik: nagy tévedésben vannak. Amint hogy a központi hatalmak semmiféle ellenséges indulatot nem táplálnak Románia iránt, épúgy számításba veszik azt is, hogy az országnak a mostani nehéz helyzetben milyen veszedelmet jelentene egy rezsimváltás. Aki őszintén barátja Romániának, az csak a legmelegebben kívánhatja, hogy a mai körülmények közt Bratianu vezesse tovább a kormányzást.

Ebből a sajtóközleményből, amely bizonyos diplomáciai körök megnyilatkozását teszi, telismerhető, hogy Bratianu belsőleg meg ingadozik. Mindenestre azt remélik, hogy végül sikerül megegyezést találni a román kormány tejevel. A határozat enyhülése és az átkeletési torgalom megkönnyítése azonban még nem jelentenek nagyobb eredményeket. Azzal, hogy sok gazdasági presszió barátságatlanságai eltűnnek, még távol vagyunk a barátság bizonyosságaitól.

Zavarok a kabinetben.

Bukarest, szeptember 24. Föltűnést kelt az oroszbarát Adeverul közleménye, amely most először emlékezik meg a liberális pártban uralkodó kormányellenes áramlathoz, megállapítja, hogy éppen a pártnak legtekintélyesebb tagjai azok, akik Bratianu politikájával szembeállnak. A lap közli, hogy ezek a mértékadó kormánypárti politikusok, akik Stelian Toma volt igazságügyminiszter köré tömörülnek, tárgyalást kezdtek Constantinescu igazságügyminiszterrel, hogy álljon a mozgalmak élére, amely a belső politika megváltoztatását és a külső politikai helyzet tisztázását tűzte ki céljául. Arról is volt szó, hogy újságot adnak ki, amely Bratianu politikája ellen foglal állást, de ebben a dologban véglegesen még nem döntöttek. A liberális képviselőket — jelenti tovább az Adeverul — a kormány körében uralkodó zavar és fejvesztettség

indította az akcióra. A kabinetben a legteljesebb zavar van, a minisztereknek semmi önállóságuk, semmi kezdeményező szerepük nincsen a mindegyik valamely bizottságnak a gyámsága, vagy más miniszternek a befolyása alatt van. A helyzet így teljesen összebonyolódott s aláasta a párt tekintélyét. A liberális politikusok elégedetlenségének döntő oka az is, hogy a külső politikában nincs meg az egyetértés a kabinet tagjai között. A miniszterek két pártra szakadtak; az egyik a központi hatalmakkal, a másik pedig az entente-tal tartó barátságos viszonyt. Ezt a széthúzást még jobban kiélesítette az a körülmény, hogy a kabinet tagjai, hogy ellentétes maggyőződésüket érvényesíthessék, sokszor tulmentek a megengedett mértéken s így a helyzet mindenképpen megérett arra, hogy végre valami gyökeres változás történjék.

Mit kívánt az entente Romániától?

Athén - szeptember 24. A Kéri, Gunarisz lapja, mely közvetlen összeköttetést tart fenn a német követséggel, jelenti Bukarestből, hogy az entente követői megígérték Bratianunak, hogy Romániának az entente mellett beavatkozása esetén az entente-hatalmak addig nem kötnék békét, míg Románia birtokába nem vette az általa óhajtott területeket. Ezzel szemben kötelezi magát Románia, hogy 500.000 katonát állít sz osztrák-magyar és német erők ellen. Továbbá kötelezi magát, hogy visszaadja Bulgáriának az 1913-ban elrabolt obrudzeai területet, hogy erről az oldalról biztosítsa a hátát. Románia akcióbalépéséig is jóakaratu semlegességet fog tanúsítani az entente-hatalmakkal szemben, azaz nem fogja keresztülmegedni a Hadianyagot Törökországnak. Ha Bulgária megtámadja Szerbiát, Románia ezek szerint köteles volna egy hadsereget Bulgária ellen is indítani. A Kéri jelenti, hogy a javaslat elfogadását maga a minisztertanács nem merete megtenni, hanem a király, illetve a koronatanács fog dönteni. Azt hiszi, hogy az entente nem fog sikert aratni Romániában, amely tudja, hogy a központi hatalmak legyőzhetetlenek.

A román termény kivitel.

Bukarest. A román pénzügyminiszterium elhatározta, hogy Verciorova mellett még két vámhivatalt állít fel a határon és pedig Silisteanál és Starovatnál. Ezekben a helyeken a terménykivitel vagonokban és szekerekben lesz eszközölendő.

Ruszoftól mese Czernin gróf kirándulásáról.

Bukarest. A hivatalos „Independance Roumaine” közli az alábbi kommunikát:

Az „Epoca” azt írja, hogy Czernin osztrák-magyar követ Szinajában olyan hegyvidékekre rándult ki, ahová a mostani időkben tilos a belépés.

Ez a hír teljesen fantasztikus. Czernin gróf és a többi diplomaták is csak a más kirándulóknak megengedett kirándulásokot tették meg és nem egyebet.

Károly trónörökös balesete.

Bukarest. Plojesti jelentés szerint Károly román trónörökös tegnap este, amint automobilon Szinajába hajtott, majdnem balesetnek lett az áldozata. Két falusi suhanc egy kidőlt táviró oszlopot, amelyet az út mellett találtak, keresztül fektetett az úton, hadd lássák, hogy mi fog történni az automobillal, mikor az oszlopon átmegy.

A soffőr idejében észrevette az akadályt, az automobilt megállította és az oszlopot eltávolította az útról. A hatóságot értesítették az esetről, hogy a két ifjut letartóztassák.

A román konzervatívok akciója.

Bukarest, szeptember 24. Marghiloman Sándor, a konzervatív-pártnak hozzá hű maradt tagjait vasárnap délelőtt tíz órára fontos politikai megbeszélésre hívta össze. Hétfőn összeül a párt kongresszusra, mely Labovary helyébe a párt elnökét, valamint a végrehajtó-bizottságot megválasztja s az ország külpolitikai helyzetében szavát felemeli. A kongresszuson a párt tiszteletbeli elnöke, Carp Péter is részt fog venni és nagyobb beszédben szót akarja szólni Bratianu románellenes politikáját. Miután a ruszofilek tüntetést akarnak rendezni, a rendőrség szigorú intézkedéseket tett. A szociálisták szintén gyűléseket fognak, hogy a háborús intézkedések kapcsán tiltakozzanak a Románia érdekeit sértő háború ellen.

Elmarad a román fegyvergyakorlat.

Bukarest, szeptember 24. Az Adeverul jelenti beavatott politikai forrásból vett információja alapján: A román kormány elhatározta, hogy az őszre tervezett fegyvergyakorlatokat elhalasztja, mert kerülni akarja annak látszatát, mintha a fegyvergyakorlatok az ország politikájával összefüggésben állnának.

Nem lesz új Balkán-szövetség.

Bécs, szeptember 24. Görögország okos politikájával már a tavasszal hozzá illeszkedett a háborúnak politikai és katonai fejleményeihez. Olaszország részvétele a háborúban ezt a politikát még jobban igazolta. A négyesszövetség harca Törökország ellen és az ezzel összefüggő tervek kétségtelenné tették, hogy a király által irányított politika a hasznos. Románia a háború kitörése után Németország és Franciaország között most is ugyanolyan ingadozó magatartást tanúsított, mint a múlt században. Franciaországhoz való csatlakozását akkor minisztertanácsai határozatban követelték és a fiatal Károly hercegnek nagy járadtságába került annak idején, hogy ennek a politikának a káros következményeit elhárítsa. Románia végül ahhoz az irányhoz csatlakozott, amelyet számára a természet és a történelem, a múltnak a tanúságai s reményei a jövőt illetően megszabnak. A Balkán-szövetség napjai immár elmúltak.

Ígéretek Görögországnak.

Berlin. Lederer Leo dr. jelenti a Berliner Tageblattnak Athénből: Kétségtelen, hogy a Balkánon nagy napok következnek. A központi hatalmak presztízisével nem egyeztethető össze, hogy a török szövetségüknek szánt küldeményeik sorsa Costinescu ur kegyeitől függjön. A négyesszövetség azonban minden reményét a Dardanellák elfoglalásába veti, mert csak így bizhat az oroszok talpraállításában bőséges municiószállítással. Miután pedig azt már belátták, hogy a Dardanellák csak Trákiában induló szárazföldi operációk támogatásával foglalhatók el, még egy kétségbeesett lépést tettek az utolsó demarssal, hogy a Balkánról katonai segítséget szerezzenek. Már készen is állt 80.000 főnyi angol-francia hadsereg, hogy Szalonikiben partraszállva egyesüljön a bolgár sereggel és együttesen Kontantinápoly ellen vonuljanak. Hogy Bulgáriát megnyerjék a tervnek, minden eszközzel kényesíteni akarták a szerbeket és görögöket, hogy adják át a bolgárok által követelt makedón területeket. Most a de-

mars teljes kudarcra után — miután se Szerbia, se Görögország nem volt hajlandó területeit feltétlenül átadni, Bulgária pedig egyáltalán nem kért az entente kalandos tervéből — a négyesszövetség azon fáradozik, hogy **Görögországot Bulgária ellen ingerlje. Kisázsiaiban nagy engedelmeket és Bulgária földjét egészen Filippopoliszig ígérk a görögöknek, ha fellépnek az entente számára elvesztett Balkán állam ellen.** Az entente újabb törekvései azonban nem sok reménnyel biztatnak. Görögországban is kiábrándultak a négyesszövetségből.

Nyugtalanság Görög-Makedóniában.

Szaloniki, szeptember 24. Uj-Görögország különböző területein, valószínűleg a Venizelosz-párti sajtó izgatása következtében, a hatóságoknak és a lakosságnak erős bolgárallenes magatartása észlelhető. Serres mellett 27 bolgárt, akik állítólag komitácók, letartóztattak. Vronóban, Serres mellett, több bolgárnak a házában nagy tömeg fegyvert találtak. A Veles-

hegység bolgár lakosságát erős felügyelet alatt tartják s egy részét az ország belsejébe szállították, hogy felkelést ne támaszthassanak és a komitácikat ne támogathassák.

A görög hadgyakorlat.

Szaloniki, szeptember 24. Hír szerint a görög hadgyakorlatokat Kocsan, Serres és Szaloniki környékén tartják meg.

A görögök egyesülése.

Bukarest, szeptember 24. A Patris című görög lap, amely Venizelosz pártjának legtekintélyesebb lapja, a következőket írja:

— A hatalmak melyik csoportjával menjünk? A négyesszövetséggel vagy a központi hatalmakkal? A mi első kötelességünk az, hogy biztosítsuk hazánk integritását. Azután pedig azzal megyünk, aki biztosít bennünket abban, hogy a háború után az összes görögök egy hazában egyesülten élnek. Egyebet nem kívánunk.

Oroszok Hindenburg terveiről.

(A német hadműveletek célja. — Helyzetünk a várháromszögben.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Berlin, szept. 24.

A milánói lapoknak jelentik Párisból: A Novoje Vremja-nak azt jelentik Kopenhágából, hogy Hindenburg tanácskozáat folytatott a nacionalista-párt vezérével, Bassermannal, akinek kijelentette, hogy az oroszországi hadjáratot néhány hét alatt befejezik. A Moszkva és Pétervár ellen tervezett veszélyes masírozás helyett megelégszenek azzal, hogy egy bizonyos vonalon beéssék magukat. Ilyen módon félmillió katonát nélkülözhetnek, amelyet aztán a nyugati frontra vehetnek és ezzel a nyugati fronton a német katonák száma három millióra fog rugni. Ezzel az erősítéssel később megkísérik, hogy a francia-angol-front egy bizonyos pontján döntésre viszik a dolgot. Hogy melyik pont legyen ez, még nem határoztak. Egyes tábornokok új támadást javasolnak Calais ellen, mások ellenben a Verdun ellen való offenzívát ajánlják. (A Novoje Vremja e szerint pompásan tudja Hindenburg haditervét. Azonban valószínűbb, hogy ezt a haditervet a szerkesztőségben köhölték.)

London. A Timesnek jelentik Pétervárról: A németek úgy látszik el vannak tökéve arra, hogy a Polockba vezető vasuti vonalat, valamint a smolenszki vonalat átmetszék. Hindenburgnak ez a terve a Mazuri tavaknál véghezvitt operációra emlékeztet, de ez sokkal nagyobb stílusú.

A kárpáti emberanyag pazarlással harcolnak az oroszok Wolhyniában.

Budapesti. A Pester Lloyd tudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: A helyzet az összes harctereken változatlan. Az oroszok Wolhyniában Kárpátokból ismert emberanyagot nem kiméiő taktikával dolgoznak, tizenegyes oszlopokban intéznek rohamot ugyanolyan veszteségekkel, mint Kárpátokban és ennek elérére egy ponton sem sikerült vonjunkat attörni, sőt ellentámadásokkal helyenként még területet nyertünk.

Besszarábiai határharcok.

Bukarest. Dorohoiból jelentik a bukaresti lapoknak: Tureni és Boian között tegnap éjjel rendkívül ádáz harc folyt le az osztrák-magyar és

orosz csapatok között. Az iszonyú ágyuzás messze távolságra elhallatszott és időről-időre közbeszóltak a fegyverek ösztüzei és a gépfegyverek ropogásai. A Tureni és Boian között harcolók lövöldözései nagyon közei folytak le a romániai határhoz. Nagyon sok golyó, amely vagy az egyik, vagy a másik részről tévedt el, román területre hullott alá, amint az Horbovanál és Mamornicánál is történt, veszélyeztetve a lakosság életét. A harcok eredményéről ezideig még semmi biztosat sem lehet tudni.

Az orosz haditerület Pétervárig ér.

Berlin. Frolov, a pétervári katonai kerület parancsnoka, két napiparancsot adott ki a munkássztrájkok dolgában. Mint berlini tudósítónk táviratozza, a „Vossische Zeitung“ Pétervárról kerülő uton arról értesült tudósítójától, hogy Frolov tábornok második napiparancsában, amelyet a nyolcadik szám alatt adtak ki, először említik hivatalosan Pétervárt mint hadműveleti területet.

Kopenhága, szeptember 24. A Pétervári Távirati Ügynökség szerint az oroszországi lapok jelentik: A minisztertanács a Dontól nyugatra eső összes területeket veszélyeztetett vidéknek nyilvánította. Ennek következtében elrendelték, hogy a nyugati tartományokból menekült és itt tartózkodó lakosság a koslov-rostovi vonaltól kelet felé költözzön Oroszország belsejébe.

Angol pénz nélkül nincs orosz háború.

Hága. Az orosz pénzügyminiszter Londonban ultimátumszerűen kijelentette, hogy Oroszország nem lesz abban a helyzetben, hogy folytassa a háborút, ha Anglia az orosz járadékokat nem váltja be, ha az orosz hadrendeléseket nem fizeti ki és ha a további hadviseléshez nem ad Oroszországnak készpénzt.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Tizenhét kilométerre Dünaburgtól.

Basel. Londoni jelentések szerint a németek tizenhét kilométernyire állanak Dünaburgtól és tizenöt kilométernyire Rigától. Dünaburgot osztrák-magyar harminc és felesek is lövik. A nehéz tüzérség hatása olyan, hogy a bátor védők és a nagyszerű védőművek már csak kevés ideig tudnak ellentállani.

Visszavert orosz támadás Besszarábia határán.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti Csernovicból: A besszarábiai határfront centrumában az oroszok ma éjjel igen heves támadást intéztek csapataink ellen. Folyton új és új sorokat kergettek tűzünkbe és dacára, hogy az összes támadásukat visszavertük, folyton újból támadtak. Akadályaink előtt magasan fekszenek az orosz hullák. A harc úgy ért véget, hogy kényszerre került a sor és az oroszok kísérletei, hogy állásainkat elfoglalják, meddők maradtak.

Huszonöt és fél milliárdot adott háborúra a német nép.

Berlin. Hefferich kincstári államtitkár az amerikai sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a harmadik német hadikölcsön eredménye kerek 12 milliárd márka. Az 1914. szeptemberi 4 és tél milliárdot kitevő első hadikölcsönnel és az 1915. márciusi 9 és tél milliárdnyi második hadikölcsönrel együtt a német nép 25 és fél milliárdot bocsátott a haza rendelkezésére hosszulejáratu kölcsönök alakjában. Ezzel az összes hadiköltségek tedeve vannak és ezen túl új pénz, még pedig rövid lejáratu hitel áll rendelkezésre a további hadhadviselés céljaira. Németországnak nemcsak új seregei, hanem új milliárdjai állanak tehát ütésre készen és a téli hadjárat költségei biztosítva vannak tavaszig.

Görögország is mozgósít.

Lugano. Görögország meginduló mozgósítása alig kelt meglepedést Olaszországban, mert az informált lapok szerint nem jelenti Görögország fellépését Bulgáriával szemben, hanem csak óvintézkedést a szomszéd mozgósítására tekintettel és lehetőségét egy támadásnak görög Makedónia ellen. Olaszországban biztosra veszik, hogy Görögországra nézve nem áll a szövetséges kötelezettsége Szerbia javára, mert Szerbia elfogadta az entente javaslatát és kész területet átengedni Bulgáriának, amivel eszmeileg megsértette a Balkán egyensúlyt, amelynek érdekében Görögország védelmi szövetséget kötött Szerbiával. Azt az indítványt, hogy Szerbiának ajánlják fel Durazzót és az adriai parti területet ellenértékül egész Makedóniát nyomban felajánlásáért Bulgáriának, Olaszország nem teheti meg, mert nem vár döntő hatást tőle és teljesítése ellenkeznék olasz érdekekkel.

Az olaszok nyári hadjárata eredménytelen.

(Harcok háromezer méter magasban. — Az elérhetetlen Trient. — Riva mint hadikikötő.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 24.

Höfer altábornagy esütőtökön jelentette, hogy az olaszok negyedik hónapja harcolnak ellenünk minden eredmény nélkül. Az Aradi Közlöny mai számában írta meg a sajtóhadiszállásról jött jelentés alapján, hogy az olasz harcok déli szakaszán: a doberdói tennsikért, a görzi és tolmeini hídfőkért folytatott harcokban kétszáz ezer embert vesztettek az olaszok és összesen egy kilométert jutottak előre. Nem volt eredményesebb az áruló ellenség véres küzdelme a front többi szakaszán sem.

Tolmeintől északra emelkedik a Krn hatalmas hegytömege, amelynek előhegye a Mrzli Vrh. A Krn jeges magaslatain, amelyek már a felhők hótömegeibe olvadnak, egymással szemben fekszik a barát és ellenség. anélkül, hogy egyik urra lehetne a másik felett. A Mrzli Vrhon azonban az osztrák-magyarok felhasználták egy ködös éjszakát, hogy a hegy nyugati szélén levő ellenséges állásokat gránátokkal borítsák el s azután bajonettekkel tisztítsák meg. Ez a vállalkozás teljesen megtisztította a hegyet az ellenségtől.

A Krn-nal kezdődik a magas hegyesség s a magas hegyi háború, ezer sziklafedezék harca másik ezer ellen, olyan fedezékek, amelyek látszatra egymás mellett fekszenek, de amelyeket kétezer méter mély és kétezer méter széles „várak” választ el egymástól. A meszehordó ágyúk és könnyű tüzérség háboruja, a meglepetések és villámgyors elhatározások háboruja, az acél izmok és acél idegek háboruja. A Krn tömege észak felé jókorát kiugrik s ez a kiugrás az Isonzot ismét egy kanyarulatra kényszeríti. A másfélezer méter magas kiugrásnak neve Polonnik s azt, mint a Krn tömeg egész nyugati szélét, olaszok tartják megszállva. Az ugyanilyen magas keleti szomszédja a Javorecek, amelyet az osztrák-magyar csapatok tartanak megszállva s ez uralja az Isonzo-völgyet, amelyben fekszik Flietsch városa s elővárosa, Koritnica. Amíg az olaszok nem foglalják el a Javoreceket, nem foglalhatják el Flietschet sem, amely pedig legutóbbi támadásukkor ezer halottjukba és sebesültjükbe került. Ezért bombázní kezdték a Javoreceket s bombázták több, mint egy héten át szeptember 11-től szeptember 19-ig s északról és délről egyformán támadták. A déli oldalán a hegy oldalában beásták magukat s onnan másztak felfelé. Az északi oldalon tüzérségük zárótüzelése közben kezdték meg a felmásztást. Fent — délutánról délutáig ugyanaz a színjáték játszódott le itt — az öreg és fiatalok hű hegyi őrsége várakozott reájuk puskákkal, kövekkel, kézigránátokkal s gépfegyverekkel. A védekezés szele elfújta a támadókat, mint az őszi szél a leveleket, de a szakadékokban és kanyonokban megálltak s a szembefekvő hegyekről segítségükre jött tüzérségük. De megtörtént az a pech, hogy tüzérségük röviden lőtt s a gránátok gyilkos erővel csaptak le saját csapatok védtelen tömegei közé, amelyek ép visszavonulásra, vagy új rohamra gyülekeztek.

Az Isonzon innen az osztrák-magyar front a Flietsch körüli magaslatokon húzódik végig s elzárja az erődökkel védett országutat Tarvis felé. Elszánt osztrák-magyar patulok itt leereszkedtek a Predilről és Vrsicről, meglepték

az olasz felderítési különítményeket s nem egyszer egész Caszocaiig nyomultak előre. Az olaszok ezzel szemben a Rombon-t támadták, amelyre, mint a Krn hegység nyulványára külön igényt tartanak. Itt kétezer méter magasságig jutottak el, de kétezer méter magasban voltak a védők is, akik őket visszavetették. Emiatti dühükben a Luschari zárdhegyeken keresztül az olaszok a tizenegy kilométerre fekvő Tarvist bombázták s néhány házat, köztük a kórházat el is találták.

A Predil hegység a határ, a partvidék és Karintia között, a Monte Peralba Karintia és Tirol között. A hetven kilométer hosszú fronton a határ mentén Prediltől Peralbáig semmi sem változott. Az ágyúk egymásra morognak, a járőrök igyekeznek egymást meglepni s a guerilla harc virágozik. Az olaszok itt minden világos cél nélkül megakadtak a karintiai alpokban, keresik a Lisach völgyébe vezető forrón óhajtott utat s egyszerre husz helyen is próbálnak északnak előre törni. Alpini patulok felmásznak a Monte Cadenis-ra, amely egyik előhegye a Peralbának s a mieink lelévik őket onnan. Két szakasz megtámadja magát a 2700 méter magas Peralbát, de kísérletük megbiusul. Öt bataillon a Frugonit támadja, a jég világát, amely magasság, méltóság és meredekség tekintetében semmit sem enged a Peralbának. Amint egyenként és szép sorokban kuszak felfelé, elhibázhatatlan célpontot nyújtottak a „standschützök”-nek. Négy száz olasz hullát számláltak meg a standschützök, legalább kétszerennyi súlyosan sebesültet szállított a meglehetősen ellenség a völgybe. Az ellenséges tüzérség ekkor a sexteni országutat vette koncentrált zárótüzelés alá. Így fedezve kisebb és nagyobb osztagok a Kreuzberg nyereg felé közeledtek s a Rotwand csúcs 3000 méter magas keleti nyulványa felé. Véres fővel szaladtak azután vissza a határon. Másik ellenséges osztag nyugat felől jutott el a Rotwandig a Dreiscuster csúcs és a Dreizinnen (Tra cime de Lavaredo) kunyhó irányában s megkísérelték, hogy az Inninchen-en átkeljenek, azonban az osztrák-magyar háziurak innen is kidobták őket. Megkísérelték, hogy az olasz Popenavölgyből a Schluderbachon keresztül az osztrák Rienz sziklavölgyébe jussanak, de amint az utat akadályozó Monte Pianinot meg akarták kerülni, meglepték és szétszórták őket s amikor egyenesen akartak előnyomulni a Monte Piaso és Monte Cristallo közti országúton, négyszer verték őket vissza.

A középső Dolomitokban az ellenség a Col di Lanán a Corte záróerőd előtt tészkelte be magát. A záróerőd eleste megnyitotta volna nekik az utat a Cordevole és az Avisto völgybe. Nehéz tüzérségük szakadatlanul bombázza az erődöt s a közelfekvő Ruaz villamos művét, sőt a forrón óhajtott Avizo völgyébe is küldtek néhány nehéz gránátot. Az osztrák-magyar tüzérség hasonló pénzzel fizetett.

És mi történt magában a Trentinóban, amely mélyen nyulik olasz földbe s amely az olaszoknak ugy fáj, mintha tör volna testükben? Trient ma elérhetetlenebb nekik, mint valaha. Hogy oda jussanak, el kell foglalniuk a lavaronei hullámos fensikot, amely a Brenta és Flietsch összefolyásánál Trienttől északra hu-

zódik. A Brenta Sugana völgye Borgo-val, a félig leégett Roncegno és Levico fürdőhelyekkel az osztrák-magyar tüzérség hatáskörében fekszik, amely ezáltal a lavaronei fensiknak északról való megkerülését megakadályozza. A fensiktől délkeletre az olasz Arserio erődjei oldalozzák a lavaronei országutat, de a mi csapatainknak ezzel szemben birtokában van a Monte Coston d'Arserio. Ennek mellékhegye, a Monte Maronia viszont az olaszoké. A mieink a Monte Maroniát bombázták, az olaszok viszont a Monte Costont, amelyet szeptember 17-én éjjel az ellenséges gyalogság rohammal akart elfoglalni. A mieink visszaverték őket s rendkívüli veszteségeket okoztak nekik, Lavarone s „Viogereut” — amelynek neve idővel „Folgareit”-ra, majd „Folgariára” olaszosodott el — s az ottani völgyek nap-nap után visszhangozzák a nehéz ágyúk üvöltését. Alant, az Etsch-mentén fekszik Rovereto, amely ellen előnyomulva két ellenséges szakasz Marcoig jutott, hogy ott aztán megverjék őket s a Garda-tó mellett Riva, amely északról reggelre fürdőhelyből hadikikötővé vedített. A Garda-tótól nyugatra olasz járőrök a Ledro-völgyét teszik bizonytalanná. Egy éjszaka Biacesától Lenzumoig csusztak előre s ott felgyújtották a villamosművet s a gözfürészt.

Tovább északra az Adamello-csoport hóval fedett csúcsai is hallják az ágyuszt. A menyhez közel, háromezer méter magasságban áll itt a védősereg. Az olasz tüzérségnek meg kellett itt elégednie azzal, hogy ájultságának dühét a presenai barakkokra onthatta. Az ellenséges gyalogságot, amely a Tonaleszorost támadta meg, szétszórtuk.

Habár legyőzhetetlen magasaknak látszanak itt a hegyek, az emberi akaraterő nem csak megmászta szokot s erődöket épített tetjükbe, hanem még többször át is röpült rajtuk. Többször jelentek meg osztrák-magyar vizirepülőgépek Grado és Velence felett, olaszok Triest és a Garda-tó felett, a mi repülőink az olasz, az olasz repülő a mi repülőtereinket bombázták, a mi repülőrajunk Udine és Tolmezzo felett olaszal küzdött. Sőt a Flietsch és Lavarone felett is megjelentek az osztrák-magyar pilóták több, mint háromezer méter magasságban s onnan bombázták az ellenséges buvóhelyeket.

Most már egész frontszakaszok válnak járhatatlanokká s végül is nagystilű támadás már csak az alsó Isonzo mellett lesz lehetséges. Ha az olaszok a kilátástalanság ellenére mégis úra és ismét támadnak, ennek meg van a katonai és politikai oka. A katonai ok, hogy Ausztria-Magyarországot megakadályozzák, hogy erőket vonjon el az olasz hadszíntérről, a politikai: a forradalomtól, a nép forradalmától való félelem, amely kezdi már látni, hogy becsapták. De rövidebb, vagy hosszabb idő múlva: végül csak felnyilik a nép szeme.

Naptárhirdetők

szives figyelmébe.

Az ARADI KOZLONY kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is díszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékait hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Épkézlábbal a rokkantak sorában.

(Omskból hazatért honvédőrmester. — A kétszázötvenhatodik. — Három orvosi vizsgálat veszedelmén át.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 24.

Megírta tegnap az Aradi Közlöny, hogy az utoljára hazatért rokkant hősök sorában Petruska Vilmos 12. honvédgalogazredbeli őrmester is visszakérült, aki pedig sebesületlenül esett orosz fogságba és a rokkantak sorában csak izgalmas napokat átélve, a felfedeztetés száz veszélyével küzdve tudott eljutni Magyarországra és itt nyomban jelentkezett szredénél azolgalatra. Hazajutásáról a következő érdekes részleteket mondotta el Petruska őrmester:

— Az invalidusokat Omszkban külön barakban tartották, amelyet orosz katonaság őrzött. A legelső feladatomban az volt, hogy valamiképpen bejussak az invalidusok közé. Sok töprengés után vakmerő tervre határoztam el magam. Feltettem magamban, történi-jék bármi, kockára teszek mindent. Julius 17-én tiszti szolgának öltözve hónom alatt egy füveggel kijöttem a mi barakunkból, mintha a tiszti urak küldtek volna bevásárolni. A piacon aztán eldobtam az füveget, letéptem a tiszti szolgál jelvényt, ezután vásároltam egynemely apróságot, gyümölcsöt, kenyeret, kis tésztafélét a azzal telpakolva elindultam az invalidusok barakja felé. Nyílegyenesen az ajtónak tartottam, mintha oda tartoznék. Szó nélkül keresztül haladtam az örök közt és sieltem, hogy baj nélkül bejussak a kapu. Az örök talán gyanút is fogtak, mert elkezdtek rám kiabálni, de én nem hallgattam senkire, mentem vakon neki a kapunak, amely végre becsapódott mögöttem. Azután a kiabáló örök is elhallgattak a én benn voltam az invalidusok közt.

Itt egy Csikor és egy Korodin Lajos nevű tizedes parancsnoksága alatt 255 rokkant várakozott arra, hogy tovább szállítsák őket Pétervár felé. Egyikkel közöltem először szándékomat, hogy velük akarok megszökni a házámba. Természetesen nagy volt a riadalom. Legtöbb rokkant hallani sem akart róla és bizgatták a tizedeseket, hogy jelen senek fel engem, ne hogy miattam majd ők szenvedjenek és soha a hazájuk földjét viszont ne lássák. Én azonban addig kérieltem őket a arra is bivatkoztam, hogy bazarulást követnek el, ha engem elárulnak, míg végre nagy nehezen beleegyeztek, hogy segítségemre lesznek. Először az volt a tervem, hogy jelentkezem egy olyan ember nevére, aki gazdasági muosára kinn van. Erről a tervről azonban hamar lemondtam.

Augusztus 8-ikán oszlopban állították fel a 255 embert, én egy hasonló magasságu ember mögött húzódtam meg, úgy, hogy abban a sorban, ahol én is álltam öten voltunk. Azután névsort olvastak, én nem jelentkeztem. Azután megmozdították a 255 embert. Akit megmozdítottak, az átment a másik oldalra s ott sorba állt. Mikor a motozók el voltak foglalva és nem igen figyeltek, Korodin biztatásomra átment a másik oldalra, mintha már megmozdították volna s így nem tűnt föl, hogy egyvel több az ember.

Az udvaron már vártak a szekerek, amelyeken a vasuti állomáshoz szállítottak bennünket. En gyorsan felkapaszkodtam az egyikre s befeküdtem a fenekébe. A társaim gyorsan rám dobálták a kabátokat és más cökmökjüket,

azután körül ülték a szekér szélét. A lovak csakhamar megindultak, két sor muszka katonára között gördült a nehéz társzeker. Megolvasták pontosan a szekéren ülőket. Kétszázötvenötven voltak.

A vasuti állomáson ismét négyes sorokba állították őket. Itt ugyanazt az egyszerű és már egyszer bevált cselleget ismételttem meg, hogy beálltam szoroson egy hasonló terméki katonára háta mögé. Megint sikerült. Baragóniroztak s én minden baj nélkül jutottam el Szentpétervárra.

A szentpétervári állomáson abba a helyiségbe vitték be az invalidusokat, ahol a kivágott sebesültek szoktak várakozni s frissítőket is kapnak. Olyan üdítő állomás fölé ez. Hosszu asztalok köré ültettek itt bennünket és pedig minden asztal mellé tiszte. Itt persze rögtön baj történt. Az utolsó asztalhoz hat ember jutott s nyilvánvaló lett, hogy egyvel többben vagyunk, mint szabad lett volna. Összesugtak a muszka. Látták, hogy hiba van. Csak azt nem tudták, ki került ide illetéktelenül. Éreztem, hogy ha nem sikerül valamely ügyes leleménnyel kivágnom magam, vagy ha a véletlen kezemre nem játszik, mehetek vissza Szibériába. Talán még messzebb helyre.

— Csak most segíts édes jó Istenem, Magyarok Istene! fohászkoztam fel magamban. És meg is segített.

Az ellenőrző vizsgálatot nem kezdtek meg szonnal, mert betét közülünk időközben már elvittek egy kórházba, hogy átkészék őket. Míg ezekre vártunk, minden asztalnál egy-egy orosz diák sügörgődött s felírta mindenkinek a nevét, hol szolgált és milyen a sérülése. Én Horodi Rzsó nevét mondtam be, 16-os honvédnek mondtam megamat s jobb comb és bal kar a három torlatörést vallottam be. Mikor az megvolt, bevitték bennünket villamoson a városba és közben visszaérkeztek azok az emberek is, akiket megvizsgálás végett már előbb bevitték a városba. A szívom megdobbant örömeben. Nem hsten tértek vissza, csak hatan. Löwinger szakaszvezetőt visszatartották. Elhelyeztek bennünket egy kaszárnyában. Jött egy altiszt s felolvasta a névsort s mindenkinek a nevét megpipázta. Én a Löwinger szakaszvezető nevére jelentkeztem.

Másnap felírták mindnyájunknak az ágy számát, olvasták a névsort újra, meg újra, de nem jöttek rá a hibára.

Most következett azonban a dolog legkritikusabb része. At kellett esni az orvosi vizsgálaton. Ötödnapra, hogy Szentpétervárra megérkeztünk, megjelent az osztályunkon egy orosz főorvosorvos több tisztelettel s megkezdődött a vizsgálat. Egymásután vizsgálták meg az invalidusokat. Már közel járt hozzám a sor nagyon. El voltam száruva a legrosszabbra, tudtam, hogy már nem segít semmi rajtam. Ekkor azonban ismét, mint valami égi segítség, egy magasrangu orosz tiszte nyitott be a szobába. Az orvos feléje fordult, bódvözölte. A tisztek is köszöntek, bemutatkozások következtek. Én nem voltam rest, felhasználtam ezt az időt, felkaptam egy kabátot s kezdtem nagy nehézkösen magamra oibálni s közben keservesen sántikáltam át a másik oldalra, mintha megvizsgáltak volna.

Az orvos meg is kérdezte, hogy megvizsgáltak-e már s én azt feleltem, hogy meg.

Este megmérték a mellbőségünket, a magasságunkat és a súlyunkat. Ezt mindig megteszik, mielőtt a rokkant transzportot elindítanák. — De minket nem indítottak el, mert még mindig az egy ember különbözötet keresték. A társaim már zugolódni kezdtek, hogy én miattam szenvednek s bizgatták egymást, hogy jelentsenek fel, de én ismételtén kértem őket, hogy még kis ideig legyenek türellemmel. Másnap összejártak a névsort. Én nem jelentkeztem. A hatodik napon ismét orvosi vizsgálat volt. A tiszte és az orvosok a én ágyamon ültek, a vizsgálat nem volt szigoru. Számba vették ismét az embereket. Engem nem olvasták s a szám lemet r. ndben volt.

Végre elindították őket a vasúthoz. Az állomáson még egy orvosi vizsgálat volt. Itt már nem kerülhettem el a vizsgálatot. Megmerovítottam az ujjsimat, tájfalmat szinlettem, ha mozdítani kellett a karomat. — Olyan nyomorék voltam én, hogy páromat kellett keresni ebben az invalidus kaudában. Víttek azután Finnországban át a tengerparira. Mielőtt hajóra szállunk Torinoban, újra orvosi vizsgálat volt. Ujra megmérték a mellbőségünket, magasságunkat, súlyunkat s összehasonlították a Szentpéterváron eszközölt mérésekkel. — Pontosan vágott.

Azután kikötöttünk Svédországban. Miniba súlyos kö esett volna le a szívamról, de tartóztattam magam és nem árultam el, hogy én ember vagyok, míg csak Németországban partot nem értünk.

Itt a szabadság érzete aztán úgy e öntött, mint a bor ereje. Kólyagos fővel ugrottam társaim elé. Kiáltottam lelkesedő kiáltással, zokogtam boldog sirással, szabad voltam, mehettem baba épen, egészségesen a hazámba, Magyarországra s most hála Istennek, itt is vagyok.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Fény és árny. (Nagy társadalmi dráma az Urániában.) Egy minden ízében érdekes drámát mutat be ma a színház. Cselekménye a legmagasabb körök életéből van merítve és egy örökké élő és mindig meg-megújuló témának, a szerelem hatalmának erősségét tárgyalja. Egy ifju grófnő kezéért kette esengnek, az egyik gazdag és előkelő, a másik azonban csakis előkelő. És a szerelem, amely vak, amely nem ismeri az ész szavát, odaláncolja a leány szívét ehhez az emberhez. A másik látja a szerencsétlen házasságnak szomorú következményeit és igyekszik a szerencsétlen asszonyt felvilágosítani. Csak akkor, amikor a férj párbajban elesik és kitűdődnek arról és nagyobb bünei, csak akkor kezd a fiatal asszony gondolkodni és belátja, hogy mennyire igazza volt régi udvarlójának. — A Derby-ről készült kiváló filmakkuálítás legközelebb az Urániában. 5

* Rejtélyes hotelszoba. (Az Apolló nagy detektiv-szögere.) Zsufolásig megtelt nézőteret tartotta közel egy órát megfeszülve az Apolló-színház ma bemutatott, nagyszabású detektivdrámája. Gar el Hama a Zigomér volt csak megközelítőleg hasonlóan érdekfeszítő, mint amilyen a „Rejtélyes hotelszoba”. Barton gonosztévőt üldözi Williams, az ismert detektiv-zseni. Barton, aki rendkívül ügyes módon szökik meg a fegyházból, szabadságának első föllelézését arra használja fel, hogy az Excelesior-hotelben sötét éjszaka idején belopódzik egy durgazdag grófnő szobájába s kivarbolja azt. Barton hiába volt elővigyázatos, gummikesztyűje kiszakadt s az ujjlenyomata ott maradt a tett színhelyén. És elég volt a zseniális detektiv-

nek, hogy feltárja a teljes kiletét. Izgalmas, vad hajszát indít Barton után, aki büntetésa segítségével menekül Williams elől, de végül is belekerül a hálózába. Az idegtesztben érdekes detektívdrámát még szombaton mutatja be az Apolló a legújabb harctéri tölvételek sorozatával. A harctéri sorozatban megkapó képeket kapunk a bresztlitovszki győzelemről.

A Weitzer-alap segélyei.

(Gondoskodás a rokkantak önállósításáról.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 24.

A Weitzer-alapítvány gondnoksága ma délután, Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott, a melyben az alapítvány különböző rendeltetésű segélyei fölött döntöttek. A kérvényeket Angel István dr. főjegyző ismertette.

Az ülés legnagyobb részét az elaggott iparosok segélykérelmei foglalták le. A bizottság végül a rendelkezésre álló 5000 koronából 29 kérelmezőnek egyenként 130 korona, 11 kérelmezőnek 80 korona és hét kérelmezőnek 50 korona segélyt szavazott meg. Az elaggott családok kérései közül hatot teljesítettek, a kik egyenként 150 koronasegélyt kapnak.

A hat 400 koronás tanulmányi ösztöndíj közül ötöt ítéltek oda és pedig Fischer Mór, Stern Zsigmond, ifj. Hó József, Kocsi Rózsa, Perley József, ipari iskolai, illetve főiskolai hallgatóknak.

A kiházasítási segélyekre rendelkezésre álló 3500 koronából három aradi iparosnak egyenként 1000-1000 koronát szavaztak meg. Eddig 500 korona volt a kiházasítási segély maximuma, most azonban a drágaságra és a pályázók kis számára való tekintettel kétszeresére emelték az összeget.

Érdekes határozatokat hozott a bizottság az önállósítási segélyek ügyében. Ezeket a segélyeket a bizottság a háborúra való tekintettel a múlt évben se adta ki, úgy, hogy most már 6000 korona állott ezen a címen a bizottság rendelkezésére. A gondnokság kimondta, hogy az önállósítási segélyeket most se adja ki, hanem ezt az összeget lehetőleg arra akarja fordítani, hogy a háboru rokkantjainak ipari önállósítását segítse elő.

Végül a feltalálók segélykérelmei kerültek volna sorra. A bizottság ezeknek a tárgyalásába nem ment be, hanem elhatározta, hogy megkéri Stengl Andor kir. iparfelügyelőt a kérvények fölött való véleményadásra. Mindent összevéve, a bizottság 10900 korona segélyt szavazott meg.

A bor ára a Hegyalján. Hegyalján a szüret általában október hó elején veszi kezdetét, de már is igen nagy élénkség uralkodik. A borkereskedők tömegesen lepik el a Hegyalját, hogy évi borszükségletüket előre fedezzék. Ez a tömeges felvonulás idézi elő azt a nagy konkurenciát, mit egymás között kifejtének. Napokban egy borkereskedő, kinek sürgős szüksége van több ezer hektoliter mustra, kidoboltatta, hogy 60 koronával fizeti a must bekötését. Másnap egy konkurens már azt doboltatta ki, hogy 70 fillért ad. Az eladók természetesen örülnek a jó árnak, sietnek vissza vinni a foglalót s követelik a magasabb árt. A termelők egy része, ki termését eddig nem adta el, látva a túlekedést, ma 80-90 koronát kérnek a must hektójáért. Bécs melletti Bruckból egy nagy borkereskedő cég főnöke járt tegnap Győrön s mikor hallotta a must szokatlan magas árát, a legközelebbi vonattal visszautazott, azt mondta: „Adják az urak kiforrás után olcsóbban, majd vissza térek annak idején.”

Szerbia két tűz között.

(Nisből Pristinába költözik a kormányzás. — Bulgária hadikészülődései. — Szavov tábornok a fővezér.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Szófia—Nis, szeptember 24.

A Berliner Tageblatt haditudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: A szövetségesek előkészületei a Száva és Duna mentén az ellenség előtt sem maradtak észrevétlenek, amit különösen az ellenséges repülők fokozott tevékenysége bizonyított. Egy és kétfedelű repülőgépek, kivétel nélkül francia gyártmányuak, napról-napra megjelentek a határterületek fölött és követték a vasuti sínek mentét egészen Ujvidékig, hogy a csapatszállításokat és a seregek csoportosítását megállapítsák. Tisztán felderítési rendeltetésüket elárulta az is, hogy nem dobtak sehol bombákat és üldözésükre induló repülőink elől sietve kitértek. A mi repülőink szintén alapos felderítést végeztek a Drina torkolatától a Vaskapuig és Belgrádtól egészen Nisig. A Drina torkolatánál tapasztalt ellenséges előretolt állások megerősítési munkálatai alkalmat adtak ütegeinknek a beavatkozásra. A szerb megszálló osztagokat a Drina macsvoi partjáról elűztük és erősítéseiket tüzországunk ismét szétrombolta. Időközben a Száva és a Duna mentén felállított szerb ütegek tüzelni kezdtek és megszólaltak az újabb felállított francia nehéz lövegek is. Nehéz ütegeink azonnal mindenütt válaszoltak és rövid idő alatt elhallgattatták főlényükkel az ellenséget.

Katasztrófa előtt áll Szerbia.

Szófia, szeptember 24. A Balkanska Posta Nisből a következő táviratot kapta: A Szófiából ideérkezett hírek a legnagyobb nyugtalanságot keltették. A Bulgáriával való tegyveres kontinens veszélyét itt igen komolyan tekintik. A szocialisták lapja egy cikkében azt írja, hogy Szerbia katasztrófa előtt áll, amelyet csak gyors amputációval lehet elhárítani. Az összes lapok azt írják, hogy a török-bolgár meggyezés annak a bizonyítéka, hogy Bulgária a központi hatalmakhoz csatlakozott.

Luganó. Nisből érkezett hírek szerint a szerb lapok bejelentették, hogy legközelebb Pristinában fognak megjelenni. Ez arra vall, hogy a kormányzás székhelyét is ide, Ujszerbiába helyezik.

A szerb-bolgár diplomáciai viszony megszaktítása.

Luganó. Szófiából jelentik: A szerb követ még nem hagyta el Szófiát. Valószínűnek tartják, hogy egyelőre csak a bolgár-szerb diplomáciai viszonyt szakítják meg és az entente diplomaták továbbra is Szófiában maradnak.

Szófia. Az entente itteni diplomáciai képviselői eddig semmitéle instrukciót nem kaptak kormányaiktól arra, hogy viszonyuk a bolgár kormányval megszakad. A főváros utcáin ma is megismétlődtek a központi hatalmak mellett

való tüntetések. A diákok német zászlók alatt vonultak végig az utcákon és Szerbia ellen tüntettek.

Szavov tábornok lesz a bolgár fővezér.

Szófia, szeptember 24. A Balkanska Posta cikket ír Szavov tábornokról, aki a háboru kitörése esetére a bolgár hadsereg fővezére lesz. Még februárban történt, hogy Szavov tábornok memorandumot terjesztett Ferdinánd király elé az európai államok katonai erőviszonyairól és a harctéri helyzetéről. Ez a memorandum akkoriban a Radoszlavov-kabinetet is foglalkoztatta és azáltal lett történelmi nevezetessé, mert Szavov abban a fontos időszakban döntő befolyást gyakorolt Bulgária magatartására. Akkor az oroszok még a Kárpátokban voltak és Szavov tábornok szakszertűen bizonyította be, hogy a Kárpátok védőbástyái az orosz sereg el fog vérezni. Ez az emlékirat, amely most Szavov tábornoknak a bolgár hadsereg főparancsnokává való kinevezése előtt ismét aktuális lett, a későbbi harctéri fejleményeket is megjósolta, úgy, hogy a dolgok tényleg fordultak.

Genf, szeptember 24. A francia katonai szaklap Szavov tábornokot, a kiben háboru esetére a bolgár hadsereg fővezérének látja, a legkiválóbb bolgár hadvezérnek jellemzi. Tudvalevő, hogy a cár a háboru kitörésekor egy hadsereg vezetését ajánlotta fel Szavov tábornoknak, a ki azt a következő szavakkal hárította el:

— Ugy szíven, mint kardom Buleáriás t így történt aztán, hogy a cár elitogadta Radko Dimitriev ajánkozását.

Bulgária katonai készülődése.

Bukarest, szeptember 24. A ma reggel megjelent bukaresti lapoknak az alábbiakat jelentik Giurgiuból: Ruszesukból érkező szemlélyek értesítése szerint a katonai rokkirálást lázasan folytatják. Tegnap reggel kidobolták, hogy a lakosság a községi előjáróságnál jelentse be az első szükségleti cikkeket azon mennyiségét, a mellyel rendelkezik. A háboruról szóló külföldi táviratokat több ezer példányban kinyomatják és szét osztják a városban. Mindenütt falragaszokon adják tuntu az osztrák-magyar és német csapatok győzelmét a háboru három frontján, de főleg az orosz fronton. A kikötőben és az állomáson folytatják a waggonok kiürítését és állítják össze a katonai vonatokat. Tegnapról kezdve beszüntették az áruforgalmat. A bolgár nemzeti bank felüggestelle működését.

Athén. Itt is közzétették, hogy Bulgária szeptember 22-én este mozdósított. A bolgár hadsereg 28 korosztályát hívták be.

Köln, szeptember 24. A Kölnische Zeitung-nak jelentik kerülő uton Rómából: Az itteni bolgár követséghez közelálló részről közlik, hogy a bolgár hadsereg legelőször is meg fogja szállani Makedóniát egészen Monasztirig, miután most már ki van zárva, hogy Szerbia engedékenységet mutasson és békés meggyezésről Szerbiával szó sem lehet.

A csatávesztett diplomácia.

Genf. Párisból jelentik: A bolgár mozgósítás az itteni diplomáciára úgy hatott, mint kődobás a békátóba. A tárgyalások a szerb, bolgár és görög követekkel éjjel-nappal tartanak. A párisi és londoni bolgár követek kijelentették, hogy egyelőre csak tegyveres semlegeségről van szó ugyan, az angolok és franciák jól tudják, hogy Bulgária beavatkozása a központi hatalmak mellett elkerülhetetlen. Félnék attól is, hogy Románia és Görögország semlegesek maradnak.

Gyulay gróf tübbe dobott levele.

(Magsértett földbirtokos. — Tárgyalás az aradi járásbírószágon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 24.

Az aradi kir. járásbírószágon ma tárgyalta azt a becsületsértési és rágalmazási ügyet, amelyeket Máthé László szatmármegyei földbirtokos indított Gyulay István gróf ellen.

Az ügy előzményei eléggé ismertek az aradi közönség előtt annál is inkább, mert az aradi járásbírószágon már két ízben is tárgyalták. Gyulay István gróf nagyváranyi birtokát hosszú időn keresztül bérletre Máthé László. Későbbi differenciák merültek fel a gróf és magyarországi felhatalmazottja, Lukácsy Lajos aradi ügyvéd között, mert a gróf — mint azt egy tárgyaláson maga jelentette ki — egy „bizalmasának” közlése alapján abban a hiszemben volt, hogy őt megkárosították. Gyulay István gróf 1911. novemberében levelet írt Lukácsynak, amelyben sértő insinuációval illette Lukácsyt és Máthét, Lukácsy azonban, mint ez a mai tárgyaláson kiderült, a levelet olvasatlanul tübbe dobta.

Később, 1912. év folyamán Lukácsy levelet írt a gróf bécsi ügyvédjének, dr. Duschnitz Emilnek s közölte vele, hogy a grófnak még okmányai vannak nála, amelyeket az átadási költségek megtérítése mellett ki akar szolgáltatni. A gróf időközben beküldte Duschnitznak a Lukácsyhoz írt levél másolatát s most Duschnitz levélben engedélyt kért a gróftól, hogy azt Lukácsyval közölje. A gróftól válasza nem érkezett s Duschnitz válaszelevelében megírta Lukácsynak, hogy milyen kitételek voltak a gróf leveleiben.

Lukácsy a bécsi Josefstadti járásbírószágon előtt tett feljelentést a gróf ellen, Máthé pedig, akire a sértés szintén vonatkozott, Aradon perelte a grótot. Amikor a járásbírószágon az ügyet először tüzte ki tárgyalásra, Gyulay István gróf még a magyar főrendiház tanja volt s így mentelmi jogának fellügmentését kellett kérni. Az első tárgyalásról azonban megemlékezett az Aradi Közlöny s ennek kapcsán Máthé nyilatkozatot tett közzé a lapokban. A nyilatkozat miatt már most Gyulay gróf indított sajtóperet, amely az új sajtótörvény értelmében az aradi esküdtbírószágon elé kerül.

Időközben, miután a gróf adója a cenzus nem érte el, Gyulay grótot a magyar főrendiház tagjainak sorából törölték s így a múlt év májusában ismét tárgyalás elé került ez az ügy az aradi járásbírószágon. A tárgyaláson maga a gróf is megjelent s beismerte, hogy írt egy levelet Lukácsynak s abban az inkriminált kifejezéseket használta. Itélet hozatalra azonban nem került a sor, mert a járásbírószágon kimondta, hogy az egyesítendő az aradi esküdtbírószágon előtt folyó sajtóperrel. Ez ellen a végzés ellen Máthé felfolyamodott s a nagyváradi kir. tábla fel is oldotta a járásbírószágon végzését s kimondta, hogy a két ügyet külön-külön kell letárgyalni.

A mai tárgyaláson először Gyulay István grótot hallgatták ki. A gróf a tényállást a fentiek alapján mondotta el: beismerte, hogy a levelet ő írta Lukácsynak s a levélben az inkriminált kifejezéseket használta. Arra nem emlékszik, hogy Duschnitz dr. tőle engedelmet kért volna, hogy a levél tartalmát még egyszer közölje Lukácsyval. Az inkriminált kifejezésekre vonatkozólag a valódiság bizonyítványát kérte.

Lukácsy Lajos tanu elmondotta, hogy 1911. novemberében a vádlottól levelet kapott, de miután a levél borítékján megismerte Gyulay irását s miután a levél címzését azért, mert az így szólt „An Lukácsy Lajos Arad” Herr, vagy ur kitétel nélkül, magára nézve sértőnek találta, azt olvasatlanul a tübbe dobta. Később Duschnitz közölte vele másolatban a gróf levelét, amely miatt feljelentést tett a gróf ellen.

Gyulay István gróf védője, Gabos Jenő dr. kijelenti, hogy a valódiság bizonyításába szívesen belemegy. Mielőtt azonban erről döntene a bíróság, tagadásba veszi, hogy Gyulay gróf a deliktumot elkövette volna, miután Lu-

kácsy a levelet, amelyben a sértő kifejezések voltak, olvasatlanul megsemmisítette, így tehát a sértés sem történhetett meg.

Bozoky Mátyás kir. járásbíró végül elrendelte Duschnitz dr.-nak tanukénti kihallgatását arra a körülményre vonatkozólag, hogy miért közölte a gróf levelenek tartalmát Lukácsyval. A tárgyalást így újból elnapolták.

H I R E K. LEGÚJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Eddig a négyesszövetség a vesztes fél.

Lugano. Az olasz külügyi kormány nem nyilatkozik a balkáni helyzetről és a lapok sem tudnak biztos értesítéseket közölni. A legvalószínűbbnek tartják, hogy Bulgária már a közel jövőben megtámadja Szerbiát. A bolgár hadsereg jól fel van szerelve és ég a harcok kedvtől. Görögország az egyidejű orosz-magyar, német és bolgár támadásra való tekintettel nem fogja elismerni, hogy casus foederis esete állna be és ép úgy semleges marad, mint Románia, amely egyetért Bulgáriával és minden háborúnak ellene van. Az olasz lapok alig tudják titkolni pesszimizmusukat. A Corriere della Sera arra utal, hogy a második balkáni háború óta állandóan kedvezőbb és helyesebb balkáni politikát sürgetett. Keleten most megváltoztak az erőviszonyok és nyilvánvaló, hogy a háborúban eddig történt döntések kedvezőtlenek Olaszországra és szövetségeseire. Konstantinápoly elfoglalására irányított gyorsabb menetű akcióval esetleg elejét veheti még az antant a nagyobb megpróbáltatásoknak, ha ugyan ez akció sikere előtt Törökország nem kap segítséget a központi hatalmaktól. A többi lapok is ezen a véleményen vannak és csak bátortalanul próbálnak azzal vigasztalódni, hogy Szerbia ellent tud állni az ellenséges nyomásnak addig, amíg a Dardanellák elfoglalását kísérőszakadják.

Szerbia új áldozatal.

Bukarest. Nisi jelentés szerint Pasics miniszterelnök a kabinet tagjaival Kragujevába megy, ahol a trónörökös elnöklése alatt koronatanács lesz. Az entent képviselői ma egy újabb javaslattal jelentek meg Pasics előtt. Pasics kijelentette, hogy a javaslat felett nem dönt, mert egyedül nem vállalhat felelősséget, hanem a koronatanács fog dönteni.

Páris. A Journal des Debats írja: Hogy Bulgáriával egyezsége juthasson, Szerbia áldozatokat kínált, amelyek nagyobbak voltak, mint kívánni lehetett. Az entente már nem támaszthatott további követeléseket Szerbiával szemben. A szövetségesek életérdekei megkívánják, hogy semmi áron se engedjék, hogy a nis-szalóniki vonalat a háború befejezése előtt idegen csapatok megszállhassák.

Bulgária ultimátuma?

Lugano. Itt úgy hírlik, hogy Bulgária ultimátumot intézett Szerbiához és Bulgária a választ nem várja meg, hanem a jövő hét elején elutasítja az entent utolsó javaslatát és bevonul Macedoniába. Szerbia állítólag ezt tűrni fogja mert

azt reméli, hogy Görögország segítségével jön, vagy az entent hatalmak Szalonikibe csapatokat fognak küldeni.

A cár kedves zsidó!

Pétervár. A birodalmi tanács bizottsága elvetette a zsidók telepítési engedélyéről szóló javaslatot.

Orosz foglyok a színházban.

(A mezőturi polgármester vendégei. — Egy aradi ur tapasztalatai a szarvasi színház nézőterén.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 24.

Kinos jelenet színhelye volt a szarvasi színház nézőtere tegnap este. Ugy mondjuk el a rendkívüli érdekes esemény lefolyását, amint azt az egyik szereplője, egy előkelő aradi ur, elmondotta, annak jellemzésével, hogy mi magyarok még a háború alatt sem gyógyultunk ki legnagyobb betegségeinkből: a naivitásból és hogy nem bírnak kellő érzékkel a dolgok lényegének megítélésére. Az orosz foglyokkal szemben tanusítandó humanizmusnak hamis megváratásából és alkalmazásából keletkezett az affér, amelynek az aradi uron kívül, Mezőtur város polgármestere, Kun Árpád, néhány Szarvason fűződő és gyógyuló tisztünk, egy anya, akinek a fia az északi harctéren hősi halált halt és végül három orosz fogoly, akik Mezőtúron élnek, voltak az aktív és passzív résztvevői.

— Tegnap este a szarvasi színházban voltam, ahol egy színtársulat tart előadást. A közönség igen melegen pártolja a társulatot és nemesek a helybeliek járnak színházba, hanem a vidék intelligenciája is berándul Szarvasra. Éppen megakarták kezdeni az előadást, amikor belépett a nézőtérre Kun Árpád mezőturi polgármester három orosz fogoly társaságában. A foglyok fiatal 20—21 éves fiatal emberek voltak, igen jól öltözöttek és látszott rajtuk, hogy a jobb társadalmi osztályhoz tartoznak. Maguktartása, viselkedésük a színházba belépéskor elárulta, hogy olyan emberek, akik szoktak színházba járni, akik szoktak nagyobb tömegben együtt lévő közönség közt mozogni. A társaság a nézőtér első sorában foglal helyet és természetesen élénk beszélgetés témájává váltak. Körülöttem ülőktől, akik ismerősök a mezőturi életről, tudtam meg, hogy az oroszok önkéntesek voltak hadseregükben, egyikük egy milliomosnak a fia, a másik kettő is igen gazdag családnak a sarja. A foglytáborból kerültek mezei munkára Mezőtúrra, ahol azonban nem fogták őket durva és nehéz munkára, sőt ellenkezőleg igen díszítvályt társaságba kerültek, a város előkelőségei, maga a polgármester is vették őket pártfogásukba és teljesen otthonosan forgolódnak az ur családoknál. Annyira megy a liberalizmus velük szemben, hogy imé a polgármester elhozta őket a szomszéd városba, a színházba szórakozni.

— Míg így informáltam magamat, észreveszem, hogy a színházban jelen volt tisztjeink egyike-másika fel kel helyéről és oda megy egy magasabb rangú tisztünkhöz és élénk gesztikuláció közben behatóan tárgyalnak valamit. Nem volt nehéz kitalálni, hogy miről folyt a diskurzus, mert az egész közönség látta, hogy a tiszték többször fordulnak a polgármester társasága felé. Azonnal reagált is a publikum a nézőtérén kitejldő hangulatra, amely úgy látszik, az orosz foglyok megjelenése következtében spontán keletkezett, mert a háttér mögött ülő urunk is felkelt helyéről és odament egy tisztünkhöz, a ki úgy látszik ismerőse.

— Annyira még sem kellene ezeket az orosz foglyokat dédelgetni — mondotta elég halhatóan az urunk — hogy még elhozzák őket a színházba is. Az igaz, hogy már ezek nem ellenségeink, de hát ha épen ezek egyike ölte meg az én fiamat. A mi foglyainkat bizonyára nem viszik az oroszok színházakba.

— A tiszt helyeslőleg bólintott és csakhamar tettre határozta el magát. Oda ment a me-

szabó polgármesterhez és tudára adta, hogy a tisztok nem látják szívesen az orosz foglyokat a színházban, akiknek a katonai szabályzat szerint nincs ott helyük.

— A polgármestert meglepte a kijelentés és védeni igyekezett vendégeit, akik véleménye szerint nem ellenségeink többé, tehát megilleti őket ottani társadalmi állásuknak megfelelő bánásmód. Engem észrevéve a színházban, mint régi ismerősét, nyomban felkeresett és véleményemet kérte, miután elmondotta a történeteket. En azonban, mint idegen, nem akarom bírni szerepeltetni és ezért csak az urinál által a tisztok tett kijelentését mondtam el a polgármesternek, aki néhány perc múlva vendégeivel együtt távozott a színházból.

— **12.300.000.000** márka a harmadik német hadikölcsön. *Berlinből* jelentik: A harmadik német hadikölcsönre eddig a hivatalos jegyzések tizenkét milliárd háromszáz millió márkát tesznek ki.

— Kiténtetett főzstisztek. A király *Lehmann György, Birkenbaum Gyula, Scotti Károly, Gabriel Tivadar, Schreitter Walter* altábornagynak a másodosztályú katonai érdemkeresztet, *Können-Horák Lajos* altábornagynak a Lipót-rend középkeresztjét, *Capp Károly* altábornagynak a Lipót-rend lovagkeresztjét, továbbá *Bankovskij Vilmos, Ellison Ottó, Majewski István* ezredesnek és *Papp Dániel* alezredesnek a másodosztályú vaskorona-rendet, valamennyit a hadiékítménnyel adományozta.

— A kereskedelmi miniszter az aradi őszi vásárról. A kereskedelmi miniszter arról értesítette az aradi kereskedelmi és iparkamarát, hogy október 29-én kezdődő aradi őszi vásárra nézve a következő programot állapította meg: az első napon (pénteken) kirakodó és kizárólag hasított körmű állatvásár; a második napon (szombaton) kirakodó és kizárólag lóvásár; a harmadik, negyedik és ötödik napon (vasárnap, hétfőn és kedden) pedig csak kirakodó vásár.

— Menekülés hadifogságból. *Suhanek János* 33. gyalogezredből tizedes az északi harcútról levelet írt hozzátartozóinak, melyben arról értesíti őket, hogy egy nagyobb ütközet után több társával hadifogságba jutott, de sikerült neki megszöknie és négy napi bolyongás után visszatért csapatához.

— Miniszteri köszönet. *Jankovich Béla* vallás- és közoktatásügyi miniszter köszönetét fejezte ki *Just Ferenc*, a Máv. aradi helyettes üzletvezetőjének, amiért a mikulakai népiskola létesítését nagy szeretettel és a népoktatás ügyének meleg felkarolásával minden tekintetben elősegítette.

— Halálozás. *Nicsovics Jenő* nyugalmazott községi jegyző 48 éves korában szeptember hó 20-án Békésgyulán a kórházban meghalt. Temetése Ambrózfalvára szállítatás után az ottani ev. temetőben szeptember hó 23-án volt. Felesége, 2 kis gyermeke és nagy rokonság grázsolja.

Grün Henrik, a *Weisz Mór* és *Fia* cég utazója, hosszas szenvedés után meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz az izraelita temető halottas házából.

— Cukorárak Aradon és Aradmegyében. A kormány a cukor maximális eladási árát a Tisza-Maros szögében a következőképpen állapította meg 100 kilónként. Arad 99.15, Borosjenő 100, Borossabes 100.35, Csersző 100.25, Honcztó 100.60, Kisjenő-Erdőhegy 99.35, Mária-radna 99.40, Medgyesegyháza 99.75, Ópécska 99.65, Pankota 99.75, Soborsin 99.80, Ujszentanna 99.55 korona.

— Kiténtetett aradi vasutasok. Megittuk ma, hogy a király *Heinrich Gyula* Acsev. mérnököt, a hadseregnek tett szolgálatai elismeréséül kiténtette. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a Máv. aradi üzletvezetőségénél és az Acsevnél a következők kaptak kiténtetést. A király a hadiforgalom terén teljesített kiténtetett szolgálataik elismeréséül *Fényes Kálmán felügyelőnek*, az aradi Máv. fűtőház főnökének a Ferenc József-rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján, *Mohaupt József*, *Szűsz Gyula* érkezői *Andrássy István*, *Butyka Lajos*, *Papp Lajos*, *Szemere Kálmán* aradi állomásfőnök és *Rózsa Ambrus*, főellátóraknak a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, *Török Artur* és *Hosziák János* mérnököknek, *Dede Károly*, *Kirschbaum Manó*, *Leskó György*, *Hauer József*, *Kuriatko Rezső*, *Müller Gyula*, *Gyöngyösi József* és *Fischer Adolf* ellenőröknek, *Huszari József* műszaki hivatalnoknak, *Jaczina László dr. fogalmazónak*, *Holzinger József*, *Wallentiny Gyula*, *Sütő János*, *Rigler Ernő*, *Lócsi István*, *Simon Ede* és *Popovics Ignác* hivatalnokoknak az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, *Farkas Árpád*, *Iványi Imre*, *Ince András*, *Bátori Alajos* és *Gura János* főmozdonyvezetőknél *Várkonyi Lajos* mozdonyvezetőnek, *Gyurica Antal* és *Mihók Ferenc* kalauzoknak, *Tapasztó Lajos* és *Mikolaj Lajos* állomáselőjáróknak, *Szabó Gyula* főkocsimesternek, *Fekete András*, *Sarkadi László*, *Horváth Mihály*, *Ujhelyi Mátyás*, *Daruvári Károly*, *Nagy Samu* és *Halmos Odón* állomásfelügyelőknak, *Lopuhowszky Sándor* távirásznak, *Mihálovsky László* rak-tárnoknak és *Kovács Lajos* kocsimesternek a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, *Gombos Cs. Lajos* és *Nagy János* mozdonyfűtőknek, *Bálint Menyhért* vonatfékezőnek, *Vig Gyula*, *Hánkó I. János* és *Lincsei Mihály* kocsitolóknak, *Galgóci Antal* és *Dőgei Zsigmond* kocsifékezőknek és *Szabó Lajos* váltóórának az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta. Továbbá hasonló alkalomból az arad-csanádi egyesült vasutaknál: *Babos Géza* és *Kolumbán Pál* főellenőröknek a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, *Heinrich Gyula* mérnöknek az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, *Gallényi Róbert* főmozdonyvezetőnek, *Horváth János* kalauznak, *Mitykó Endre* állomáselőjárónak és *Budai Mihály* állomásfelügyelőnek a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján a végül *Domokos Sándor* mozdonyfűtőnek az ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

— Hol élnek a magyar foglyok. Sokszor nyilvánult meg a közönség részéről az a kívánság, hogy ama szerencsétlen csapataink tartózkodási helyét, akik orosz hadifogságba kerültek, meg akarja ismerni, a *Freytag G.* térékpiadó cég Bécsben most eleget tett. Két térképe jelent meg, amelyek az összes foglyotáborokat és átvonuló állomásokat tartalmazza európai és ázsiai Oroszország óriási területén. A térképek 1: 7.500.000 és 1: 1.000.000 léptékben készültek és névjegyzék is van mellettük, melyből megtudható, hol van foglyaink állandó és ideiglenes tartózkodási helye és az árak 1 korona 50 fillér, illetve 1 korona 60 fillér portói kézbesítéssel. A térképek összeállításában segédkezett a Hadifogoly tudakozó központi cenzura osztálya és a jövedelem egy része az asztriai és magyarországi vörös kereszté. Az eligazodás igen könnyű a rendkívül gyorsan áttekinthető térképen. Az árakat bélyegekre is be lehet küldeni minden könyvkereskedéshez, vagy *Freytag G.* és *Beradt Bécs VII. Schottenteldgassa 62* szám alatt levő céghez.

— Iskolatáskák legnagyobb választékban a *Fischer* Nagyáruházában a Szabadság-téren, gyermekkoszik és gyermekszékek gyári raktára. Legelőbb bevásárlási forrás *Fischer* Áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Használt polg. fiu és leányiskolai könyvek, vidéki népiskolai tankönyvek és írószerek tanítványok és tanítók részére, a szokásos kedvezményvel kaphatók *Ingusz I.* és *fia* könyvkereskedésében Aradon. 3633

— Amerikai dollárok aradi hősök családjának. Megittuk néhány nap előtt, hogy *Soltész Samu* cleveandi magyar kereskedő öt dollárt, azaz harminc koronát indított utnak *Clevelandből*, mint néhai apósa, az aradi származásu *Braszt Ignác* pókmester emlékét megörökítő adományt aradi hősök özvegyei és árvái részére. Az amerikai pénzküldemény most meg is érkezett Aradra bonyolódott uton: *Clevelandből* *Soltész* bankárja *Alex. E. Kemény* Hamburgba utalta át *Knauth, Nockod und Kühne* céghez, ahonnan a *Wiener Bankverein* magyar fiókjához továbbították az átutalást. Az amerikai adományt *Varjassy Lajos* polgármesterhez juttatta az Aradi Közlöny.

— Szűret. Gyorok hegyközség választmánya ma tartott ülésén az idei szűretett október hó 4-ikére tűzte ki.

— Fűtsünk papírral! A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél olcsó hulladék papírt használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Miért nem tárgyalták a bizottságok a vaskályhák megvásárlását.

(Szabálytalanul sorrendre tűzött ügy. — Nem ad a földművelésügyi miniszter tüzitát.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, szeptember 24

Holnap délután rendkívüli közgyűlést tart Arad város törvényhatósága, igen érdekes tárgysorozattal. Ugy fest ez a program, mintha nem is lenne háború, nem is élénk éppen most abban az időszakban, amelyről a belügyminiszter azt mondotta tavaly augusztusban kiadott híres rendeletében, hogy uraim ott lent a vidéken, akik a nagy reformerek lázában égnek, vigyázzanak minden garasra és verjék előbb a fogukhoz, mielőtt kiadják. Arad város tanácsa néhányszor megpróbálkozott azzal, hogy türtőztesse azt a fájdalmat, amelyet neki a takarékoskodás okoz, de úgy látszik most már nem tud parancsolni az idegeinek és költséges vágya kitörésére és eget kér. Négyezred és negyven vaskályhát szándékozik az ócska vas közé dobni, hogy ugyanannyi új kályhát vásároljon. Pont szeptember végén fedezték fel, hogy a szénfűtés olcsóbb lesz, mint a fafűtés, pont most, amikor a vaskartell díktál, mert nincs konkurencia, mert minden vasgyár a hadseregnek dolgozik, pont most, amikor az áru száz percenttel drágább, mint például a tavasszal, amikor egy olyan óriási vevőnek, mint a város négyezred kályhát vásárolnia illenék. Tavasszal, amikor már jelezték a fakereskedők, hogy a faárak hihetetlen módon fognak emelkedni és amikor már alapos számításokat lehetett volna tenni, hogy mennyivel lesz drágább a fa, mint a szénfűtés.

Eltekintve azonban minden szakszerű vonatkozásától a kérdésnek, csak egyszerűen a belügyminiszter híres és sokat idézett rendeletére kell a törvényhatóság tagjainak figyelmét felhívni, hogy kötelességük teljesítésénél irányítóul vegyék.

A kérdés különben sem tárgyalható a holnapi közgyűlésben, mert nincs szabályszerűen előkészítve. A tanácsnak kötelessége minden olyan ügyet, a mely nagyobb befektetéssel jár, a pénzügyi bizottsággal letárgyaltatni. Közeles továbbá szakszempontról a műszaki bizottság véleményét is meghallgatni. Az igaz,

hogy feltétlenül megbízható szakfértiu foglalkozott a kérdéssel, de egy szakvélemény egy olyan beruházásnál, amely tulajdonképpen százszázalékos, nem elégséges. Azért kreáltak a műszaki bizottságot, hogy mindjárt az első alkalommal megkerüljék és nélkülözzék a véleményét?

Miért nem kérdezte meg a tanács a gazdasági székét, a mely tulajdonképpen az árlejtést megtartotta?

A tanács tagjai közt is vannak, a kik a leghatározottabban ellenzik a mai viszonyok közt ezt a tekintélyes tranzakciót, de a közönség ezek véleményét nem ismerheti meg, mert a tanács csak holnap, a közgyűlés napján fogja előkészítő ülésében a javaslatot előkészíteni a törvényhatóság részére és így a sajtó a kérdést nem ismertethette, lévén a benyújtott ajánlatokkal foglalkozó ajánlattevő bizottság ülésén és a határozata bizalmas és a legilletékesebb helyen azt az álláspontot foglalják el, hogy a közönség nem tudhatja meg előbb a bizottság véleményét, mint a tanács. Már pedig a tanácsot csak holnap avatják be a szent titokba.

Remélhető, hogy a törvényhatóság visszautasítja a tanács javaslatát, ha az a kályha vételt ajánlani merné. A kérdés nincs előkészítve, sebbel-lobbal, egy elejtett szó, egy hirtelen felvetődött ötletből születet meg az egész vehemens akció, amely bizonyára a tanács többségének sem szimpatikus, csak az a kérdés, vajon a többség megmondja-e a véleményét bátran és nyíltan, mint az illik és szükséges.

A holnapi közgyűléseket azt a szomorú jelentést terjeszti be a tanács, hogy a földmivelésügyi miniszter ma érkezett leiratával arról értesíti a város főispánját, hogy a város által felajánlott falerakodó helyeket nem fogadhatja el és ha a már átvett kincstári telepen nagyobb raktárt nem tud létesíteni, annak a város az oka, mert öt év óta halogattja a telep feltöltését és rendezését. Külömben sem tud több fát adni, mert vannak más szociális intézmények, amelyeket fával kell ellátnia. A

törvényhatóságnak nem sok szava lehet ehhez a rideg és elutasító magatartáshoz, amely mögött azonban nem annyira a miniszter, mint inkább a lippai erdőgazdálkodás hangját hallják a viszonyokkal ismerősök. Erről az utóbbi helyről ugyanis a város soha nem tapasztalt valami nagy jóakaratot. Hogy miért, azt nem tudjuk.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Fog-Krém
KALODONT
70 Filler
1880

NYILTÉR.*

Grün Henrich,

Weisz Mór és Fia cég utazója,

hosszabb szenvedés után meghalt, temetése vasárnap délután 3 órakor lesz az izraelita temető halottas házából. 3690

Figyelmeztetés.

Ezúton hozzuk vevőközönségünk szíves tudomására hogy utazónk, Wilhelm Adolf cégünk kötelekéből kilépett és figyelmeztetjük t. vevőinket, hogy a nála tett fizetéseket vagy megrendeléseket ezentúl nem ismerjük el.

Weigl Adolf és Társa

nagykereskedők.

3684

* Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Nyiry László néven a Weltzer-utca 2. szám alatt levő statóca üzletet a mai napon átvetttem, miért is nevezett netán levő hitelezőit ezúton felhívom, hogy 1915. szeptember 30-ig követelésüket nálam bejelentésük, mert ezentúl bejelentett követelést nem veszek tudomásul. 3689

Kovács Ferencné.

ARADI KÖZLÖNY.

1915. évi október 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlöny-re.

AKI a világháború eseményeiről hiteles, alapos, gyors és pontos tudósításban kíván értesülni, rendelje meg **Az Aradi Közlöny-t,**

mely közleményeinek érdekessége, valamint háborús híreinek megbízhatósága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny

mindenhoná követei hű olvasóját.

A kiadóhivatal bevonult előfizetőinek a tábori postán pontosan utána küldi az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny

minden negyedéves előfizetője ingyen és bérmentve megkapja az

Aradi Közlöny

Nagy Képes Naptárát

1916. évre.

Tessék mutatványszámot kérni.

A szépségápolás titka a használandó szépségápolószerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

**Rozsnyay Serail arckenőse
Rozsnyay Serail krémje.**

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégey kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégey krém 1 korona.

Szines arceporok!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál csodás hatása.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Komoly, intelligens leány

akinek szép írása van, magyarul és németül tud

irodai alkalmazásra felvétetik

Hajós Árpád gyógyszer-tárában.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficiálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik a „PEPPO” folyadék és Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utasítással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utasítással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszer-tára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Must

kb. 30 hektó Opáloson
a 24-es kapunál

eladó.

Erdeklődők forduljanak

Arad,

Urbán Iván-u. 17. sz. alá.

527—1915. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az eddig Polcz Mária által a színházépületben bérelt lakás-helyiségeknek 600 korona évi bér mellett és az eddig Reiner Béla által a Weitzer János-utcai leányiskola épületében bérelt üzlethelyiségnek 975 korona évi bér mellett való bérbeadása iránt folyó év szeptember hó 27-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5 százaléka készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a

bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

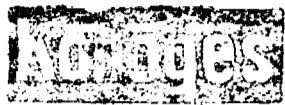
Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1915. évi szeptember hó 22-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Millió

ember hasznáira

rekedtség, hurut, elnyájkasodás, tőrok-hurut, fullasztó és pőrcsúja köhögés ellen a.

Kaiser-féle mellpasztillát

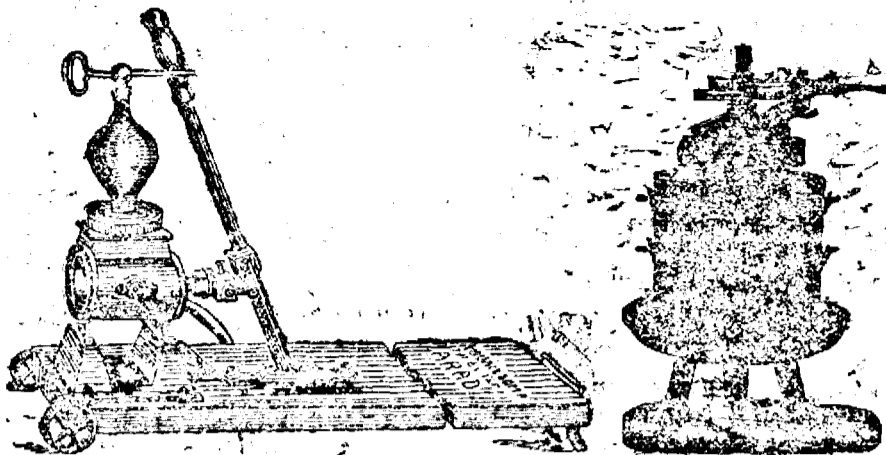
3 „Fenyőjegygyel”

6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedelésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban.

Kapható:
Szokoly Sándor, Hajós Arpád, Gutori Földes Kelemen, Breuer Flópp, Bing Lajos, Rozsnyai Mátyas, Vojtek Kálmán, Kribe Géza, Berger Gyula, Vajdits György, Hehs Vilmos, Götz Károly, Bernáti János, Kárpáti János gyógyszerárakban, Vojtek és Weisz drogeria, Hanzs Nector drogeria, Török A. és Társa „Angyal” drogeria, Arad, Stodolni Desső gyógyszerárak Ujvárad, Zombory János gyógyszerár Ujvárad, Adler Lajos Gyula gyógyszerár M.-Pécska, Ors Kezsed Pankola, Teller Károly gyógyszerár Elek, Krausz Elemér gyógyszerár Glogovics Zsigmondovics Géza íris gyógyszerár Lippa, Siskely Zoltán gyógyszerár Cserszőm, Bauer Károly gyógyszerár Kovermes, Rozm János gyz. U-Pécska.

Kovács Soma és Társa, Arad

szőlészeti és gazdasági gépek, műszaki áruk gyári raktára.

Borszivattyúk. Szőlőszúrók. Szőlősejtők. Bogyozók. Mézgatómók. Motorok. 3662

610—1915. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a következő városi ingatlanok bérbeadása iránt f. év szeptember hó 27-én délelőtt 10 órakor árverést tart:

Az eddig Raicu Lukács által bérelt Szt. Pál rét 686. sz. 80 hold 60 □-ól 45 korona 20 fillér kikiáltási ár mellett. — Az eddig German Emáuel által bérelt Gulyalegelő 899. sz. 5 hold 46 korona 80 fillér kikiáltási ár mellett.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnoknál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1915. évi szeptember 22-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

603—1915. g. sz.

Országos versenytárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város géphizemei részére 1916. évben szükséges 210 wagon magyarországi aknaköszénnek és 60 wagon magyarországi darabos köszénnek szállítása iránt folyó év október hó 4-én d. e. 10 órakor versenytárgyalást tart.

Az ajánlathoz a szén kalorikus fűtőértékének hivatalos igazolása csatolandó.

Bánatpénzül leteendő az ajánlati ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

A versenytárgyaláson csak írásbeli ajánlatokkal lehet résztvenni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a versenytárgyalás megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételét igazoló letétjegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy a versenytárgyalási feltételeket ismeri és elfogadja.

A versenytárgyalási feltételek a gazdasági tanácsnok urnál a versenytárgyalást megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1915. évi szeptember hó 13-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

A halmágyi uradalomban bérelt területre elvállalok még

1000 drb sertést makkoltatásra.

Erdeklődők sziveskedjenek alulírt felügyelőséghez Kisjenőre fordulni.

A kisjenői főhercegi uradalom hasznabérlete r. t. gazdasági felügyelősége.

3670

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

éssajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szörvesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszerárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűvel 8 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Korsó!

Igen kérem ismeretségét. Levélbeli tudósítását kérem. Szívvelyes üdvözléssel és kézsókkal. Bámulója. 3680

"E"

K.-t. megkaptam várni fogom. "V." 3685

ALKALMAZÁST NYER.

Könyvelésben

jártas kisasszony vagy fiatalember felvétetik. Ajánlatok "Könyvelés" jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 3642

Keresek

azonnali belépésre egy ügyes fűszeres segítőt, aki a román nyelvet bírja. Igényeit jelelve. Berkovits H., Brád. 3650

Mindenes szakácsnőt

jó bizonyítványokkal, keres elismerésére Wagner tanár, Erzsébet-körút 10. sz. 3691

Egy rokkant katona

vidéken való újságelárusításra, az utiköltség metéritése mellett, állandó foglalkozást talál. Havi kereset 70-80 korona. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Kerestetik egy tűtő,

ki jártas a légfűtésben. Cim a kiadóhivatalban. 3658

Egy jóerkölcsű nő

pék tanulóknak felvétetik Martin-csek szünetében, Gróf Tisza István-ut 38-40. 3675

ALKALMAZÁST KERES.

Egy rokkant katona

ki 4 nyelven beszél 2 nyelven ír és olvas jó bizonyítvánnyal állást keres. Jóságú emberekhez fordul támogatásért. Betegségénél fogva csak egyhelyben végezhető munkára vállalkozik. Szíves megkeresések Arasz Kristóf Szent István-utca 9. sz. alá kéretnek.

A kertészet

minden ágában jártas nő kertész október 1-re állást keres. Vékes József Széprős. (Arad m.) 3679

Fiatal asszony

a délelőtti órákra bejárónőnek ajánlikozik. Cim a kiadóhivatalban. 3694

26 éves

ügyes intelligens a háztartás minden ágában teljesen jártas nő háztartásnőnek ajánlikozik, magános urhoz október 1-i belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 3648

Házivarrónő

ajánlikozik házakhoz, vidékre is. Lakásán is vállal varrást. Cim: K. S., Angyal-utca 22/b. sz., ajtó 3.

KIADÓ LAKÁS.

2 modern butorozott szoba

gáz- és villanyvilágítással, fürdőszobával, Erzsébet-körút 5. alatt kiadó. Bővebbet Stojkovits fényképésznél, Szabadság-tér. 3659

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárattal) villany, gázberendezéssel, Török L.-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy

transmiszió acéltengely 7 1/2 mtr. hosszú és szíjjak eladók, Ingusz dobozgyárban. 3681

Lemezpapír

(Pappendekli) hulladék 80-100 kilós bálákba préselve. Fűtőanyag-nak igen alkalmas 4 koronájával kapható Ingusz dobozgyárban Deák Ferenc-u. 20. 3682

Egy modern

ebédlő- és hálószoba berendezés, alig használt állapotban, jutányosan eladó. Bővebbet: csendőrnő, Otthalom. 3686

Eladó

egy alig használt, teljesen jókarban levő összecukható gyermekszék és egy rövid férfi bunda. Andrássy-tér 25., I. em., 29.

40 lóerőjű

Dysl motorhoz egy ügyes gépész kerestetik. Bővebbet Gantner Jánosnál, Tövisgyháza, u. p. Zimánd-ujfalu. 3688

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésben, Szabadság-tér. 362

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfinomabb körtét, szőlőt és más gyümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt épület. 3385

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony pántos K 8, cheswo 1 pántos K 11, bársony fűzős regatta K 11, bársony gombos regatta K 11, lack 1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő Tőzsde, Apolló mozi mellett. 3405

Eladó

20 db. teljesen jókarban levő eredeti Singer varrógép alsórész (asztal). Cim a kiadóhivatalban. 3645

KÜLÖNFÉLE.

Apróhirdetések

az "Aradi Közlöny" részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

A drága citromot

teljessen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vizre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörp kilója 2.40. Földes K. gyógyszerár Deák Ferenc-utca, Hehs Vilmos gyógyszerár Batthyány-utca. 12

Aranyat és Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos

óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

24286-1915.

Hirdetmény.

Az aradvárosi m. kir. pénzügyőri biztosság 2548-915. számú megkeresését és 8 darab kimutatást azzal adjuk ki a fogyasztási adófelügyelőségnek, hogy azoknak közszemlére kitételét f. év és hó 19-től számított 8 napra hivatali helyiségben elrendeljük és

erről az érdekelteket Benedek Gizella, Urbán Iván-u. 2., Gellmann Dávid, Mikes Kelemen-u. 2., Biermann József, Deák Ferenc-utca 29. szám alatti lakos esetleges felszólamlásaiak megtehetése végett hirdetményileg értesítjük.

Arad, 1915. évi szeptember 19.

A városi tanács.

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket, esillár átszereléseket jutányosan végez

Kalmár József villanszerelési vállalata

Arad, Salac-utca 2. sz. 242. Telefonszám 242.

604-1915. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1916. évben szükséges kötél és kenderárak beszerzése iránt folyó év szeptember hó 27-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánatpénzül letendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1915. évi szeptember hó 13-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

A drága fűtőanyag mellett sokat megtakarítunk, ha a tüzelésnél

olcsó hulladék papírt

használunk. Ilyen hulladékpapír kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ne feledje el, ha megrendelést eszközöl, lapunkra hivatkozni.